

JOURNALISTEN ZIJN OOK MENSEN

Een onderzoek naar het welzijn van journalisten die verslag doen van incidenten

Student: Elise Spetter
Studentnummer: 384387
Begeleider: B. Kester
Master Media Studies: Media & Journalistiek
Aantal woorden: 17.804 woorden
Datum: 25 juni 2020

Erasmus School of History, Culture and Communication
Erasmus University Rotterdam

Abstract

Journalisten zijn ook mensen is de titel van dit onderzoek en benadrukt het gegeven dat journalisten de emotionele impact ervaren van de gebeurtenissen waarvan zij verslag doen. In de afgelopen twintig jaar is meer ruimte gekomen voor een debat over het welzijn van journalisten en de impact die stressvolle gebeurtenissen hierop kunnen hebben. Journalisten worden niet langer beschouwd als cynisch en neutraal afstandelijk, maar hun fysieke en emotionele kwetsbaarheden worden erkend. In Nederland is nauwelijks onderzoek verricht naar het welzijn van journalisten en in het bijzonder de manier waarop Nederlandse journalisten omgaan met de verslaggeving van incidenten.

Om deze reden focust dit onderzoek zich op twaalf Nederlandse journalisten die verslag hebben gedaan van individuele incidenten, zoals auto-ongelukken, branden, moorden en kindermisbruik, en heftige gebeurtenissen uit de tweede hand hebben verslagen. Met behulp van diepte-interviews zijn verschillende factoren, die de emotionele impact van gebeurtenissen op de journalist (m/v) beïnvloeden, onderzocht: motieven, karaktereigenschappen, coping-mechanismen, werkplezier en de nieuwsorganisatie. Allereerst doen journalisten het werk vanwege de spanning en uitdaging ervan, het willen controleren van de macht en het bijdragen aan het maatschappelijk debat. Daarnaast moet een journalist die verslag doet van incidenten idealiter stressbestendig zijn, goed kunnen observeren en empathisch zijn.

Journalisten hanteren verschillende coping-mechanismen om met de effecten van de verslaggeving van incidenten om te gaan. Zij behouden positiviteit door over de gebeurtenissen te praten met collega's, het hebben van sociaal contact of het uiten van emoties. Daarnaast behouden zij afstand tot de gebeurtenissen, door het aannemen van een professionele rol en door de inhoud als belangrijker te beschouwen dan de emotionele impact. Naast het feit dat coping-mechanismen het werkplezier van journalisten beïnvloeden, spelen de werkomgeving, leidinggevenden en journalistieke omstandigheden een belangrijke rol. Journalisten hechten een grote waarde aan betrokkenheid vanuit de nieuwsorganisatie. Ondanks dat verschillende nieuwsorganisaties beschikken over een systeem van psychologische hulp, lijkt het tonen van meer initiatief tot hulp noodzakelijk.

KERNWOORDEN:

Journalisten, incidenten, welzijn, emotionele impact, nieuwsverhalen, coping-mechanismen, karaktereigenschappen, motieven, nieuwsorganisatie, werkplezier

Voorwoord

Wie had gedacht dat ik mij op het moment van schrijven, zou bevinden in één van de grootste crisissen die Nederland in de geschiedenis heeft meegemaakt. Wie had gedacht dat toen ik met deze masteropleiding begon mijn scriptie vanuit huis moest schrijven. Wie had gedacht dat ik op zoek moest naar nieuwe manieren van leven en plezier maken. Wie had gedacht dat ik genoodzaakt zou worden te reflecteren op de wereld waarin wij vandaag leven en op hoe het nu verder moet.

Aan de ene kant ben ik verheugd dat ik mijn scriptie af heb gekregen en heb ik lang uitgekeken naar het moment dat ik deze woorden op papier mocht zetten. Aan de andere kant is dit het einde van mijn studieperiode: Jaren waarin ik zoveel heb geleerd over mezelf en tegelijkertijd over deze wereld. Het is bijna ironisch dat ik te midden van deze bizarre tijden de wereld betreed als journaliste. Immers, een journalist is degene die bij uitstek reflecteert op gebeurtenissen in deze wereld en zich afvraagt of prioriteit wordt gegeven aan de goede dingen. Eén van de vele dingen die deze master mij heeft geleerd, is dat je moet reflecteren op de dingen die jij om je heen ziet en op moet komen voor de goede en gelijkwaardige normen en waarden van ieder mens. Gezien mijn eigen persoonlijkheid en mijn interessegebieden, verbaast het mij niet dat ik mijn studieperiode afsluit met een onderzoek dat grenst aan het onderzoeksveld van de journalistiek en de psychologie.

Van jongs af aan ben ik geïnteresseerd geweest in de drijfveren van de mens en tegelijkertijd gefascineerd door de gebeurtenissen om mij heen. Ik wilde deze begrijpen en verklaren. Dat ik mijn scriptie heb mogen schrijven over het welzijn van journalisten die met alledaagse gebeurtenissen in aanraking komen, is treffend.

In het bijzonder wil ik mijn scriptiebegeleider Bernadette Kester bedanken voor haar altijd empathische en opbouwende kritiek en voor de rust die uitging van onze gesprekken. Daarnaast ben ik zeer dankbaar voor de fijne contacten die ik heb opgedaan op de masteropleiding en hun steun op momenten dat je zelf een sprankje hoop nodig had. Ik heb mij zeer thuis en welkom gevoeld op deze master en ben tenslotte heel blij dat ik mijn studietijd af mocht ronden in de stad waar ik 25 jaar geleden geboren ben: Rotterdam. Kom maar op, wereld!

Inhoudsopgave

<i>Abstract</i>	2
<i>Voorwoord</i>	3
Inleiding	5
<i>Maatschappelijke relevantie</i>	7
<i>Wetenschappelijke relevantie</i>	8
Theoretisch kader	11
<i>Journalistieke keuzes</i>	11
<i>Verslaggeving individuele incidenten</i>	13
<i>Motieven</i>	17
<i>Karaktereigenschappen</i>	19
<i>Coping-mechanismen</i>	21
<i>Werkplezier</i>	23
<i>Rol nieuwsorganisatie</i>	24
<i>Methode</i>	26
<i>Dataverzameling</i>	26
<i>Operationalisering</i>	28
Resultaten	32
<i>Motieven</i>	34
<i>Spanning</i>	34
<i>Macht controleren</i>	35
<i>Maatschappelijk debat</i>	36
<i>Karaktereigenschappen</i>	38
<i>Stressbestendig</i>	38
<i>Verbinder</i>	39
<i>Gevoelig en empathisch</i>	40
<i>Coping-mechanismen</i>	42
<i>Effecten</i>	42
<i>Positiviteit</i>	43
<i>Afstandelijkheid</i>	44
<i>Werkplezier</i>	45
<i>Autonomie en verantwoordelijkheid</i>	45
<i>Goede werksfeer</i>	46
<i>Journalistieke omstandigheden</i>	46
<i>Eigen verantwoordelijkheid</i>	48
<i>Rol nieuwsorganisatie</i>	49
<i>Helpen journalisten</i>	49
<i>Meer initiatief tonen</i>	50
<i>Werkomgeving en leidinggevenden</i>	51
Conclusie en discussie	53
<i>Literatuurlijst</i>	59
<i>Bijlagen</i>	64

Inleiding

Journalisten maken gebeurtenissen mee, waardoor zij van dichtbij het lijden van anderen aanschouwen (Simpson & Boggs, 1999). Op grote schaal doen journalisten verslag van terroristische aanslagen, natuurrampen, vliegtuigongelukken en bloedbaden en op kleine schaal van ongelukken, diefstallen, verkrachtingen en kindermisbruik (Norwood, Walsh, & Owen, 2003; Simpson & Coté, 2006). Dit zijn vaak emotionele ervaringen voor de journalisten, net zo goed als voor de mensen die zij spreken (Deuze & Witschge, 2020). Maar liefst 86% van de journalisten heeft in zijn of haar arbeidsbestaan te maken gekregen met een gewelddadige gebeurtenis (Simpson & Boggs, 1999). Veel anekdotisch bewijs ondersteunt de claim dat journalisten in hun werk voor grote uitdagingen staan. Dit vereist van een journalist dat zij onregelmatige en lange uren werken én om kunnen gaan met veel concurrentie.

In de werkcultuur van de journalistiek is sprake van een macho element, waarbinnen weinig ruimte is voor het tonen van emoties (Berrington & Jemphrey, 2003; Buchanan & Keats, 2011). Echter, verschillende emoties, zoals blijdschap, frustratie en boosheid, worden vanuit de privésfeer meegenomen naar het werk (Deuze & Witschge, 2020). Desalniettemin, is het op het werk zaak deze emoties onder controle te houden, ondanks dat de journalist verslag doet van intense emotionele gebeurtenissen die betrekking hebben op anderen (Deuze & Witschge, 2020). Eigen emoties mogen verhalen van journalisten immers niet beïnvloeden (Dworznic, 2008). Deze professionele, afstandelijke houding beschermt de journalist in de uitvoering van zijn werk en past bij de traditionele zienswijze van de journalistiek, die zich kenmerkt door ideologische noties van objectiviteit en distantie aan de kant van de verslaggever (Dworznic, 2006; Hanusch, 2010). Er wordt dan ook gesproken van een ongeschreven wet onder journalisten dat zij een gedegen emotionele afstand moeten bewaren tot hun werk (Simpson & Boggs, 1999). Dit stelt journalisten in staat professionele doelen te bewerkstelligen (Deuze & Witschge, 2020).

Recent onderzoek bewijst dat het aanschouwen van ongelukken en rampen, met doden tot gevolg, impact heeft op journalisten (Hanusch, 2010). Journalisten zijn niet de emotieloze en sensatiebeluste voyeurs zoals zij vaak worden beschreven, maar kunnen diep door hun werk geraakt worden. Hiertoe behoort ook het uit de tweede hand ervaren van incidenten, bijvoorbeeld via mensen die vertellen over een heftige gebeurtenis of het zien van foto's (Hanusch, 2010). Ochberg (1996, p. 9) zegt hierover het volgende: "Journalists are candidates for secondary traumatic stress disorder, an empathic response that affects us, therapists included, when our professional detachment is overwhelmed by certain life events."

Journalisten die zich op het eerste oog goed voor schrijvende situaties kunnen afsluiten, kunnen toch geraakt worden, ook al zullen zij dat niet altijd erkennen (Simpson & Coté, 2006).

Sommige journalisten kunnen goed met deze situaties omgaan, terwijl andere journalisten als reactie ongezonde gewoonten ontwikkelen, zoals roken en drinken, of mentale gezondheidsproblemen ervaren, zoals nachtmerries, depressies, angst en concentratieproblemen (Simpson & Boggs, 1999; Fedler, 2004). Deze gevolgen treden zowel op korte als op lange termijn op (Berrington & Jemphrey, 2003). De emotionele impact van een gebeurtenis is van verschillende factoren afhankelijk, zoals de persoonlijke achtergrond van de journalist, het aantal intense emotionele gebeurtenissen dat zij heeft verslagen en haar werkervaring (Simpson & Boggs, 1999; McMahon, 2001; Marais & Stuart, 2005; Pyevich et al., 2003; Weidmann et al., 2008; Dworznik, 2006; Berrington & Jemphrey, 2003).

Ook de karaktereigenschappen van journalisten en de coping-mechanismen die zij ontwikkelen zijn factoren die invloed hebben op de omgang met een stressvolle gebeurtenis (Buchanan & Keats, 2011). Een journalist met stabiele karaktereigenschappen ontwikkelt sterkere coping-mechanismen, waardoor hij een groter gevoel van coherentie ervaart (Himmelstein & Faithorn, 2002). Hierdoor ervaart hij meer intern en extern evenwicht en is hij beter in staat kwalitatief goed werk af te leveren. Journalisten kunnen verschillende coping-mechanismen ontwikkelen, zoals vermijding op de werkvloer, zwarte humor, sporten of gebruik van verdovende middelen (Buchanan & Keats, 2011).

In dit opzicht vereist kwalitatief hoogstaand journalistiek werk een sterke mentale weerbaarheid van de journalist en moeten journalisten goed om kunnen gaan met stressvolle situaties (Himmelstein & Faithorn, 2002). Per slot van rekening zijn journalisten ook mensen, die net als ieder ander emotionele schade kunnen oplopen (Beam & Spratt, 2009).

De nieuwsorganisaties lijken zich vrijwel niet te bekommeren om de geestelijke gezondheid van journalisten, gezien het feit dat trainingen, steun en therapie ontbreken voor degenen die tragische gebeurtenissen moeten verslaan (Berrington & Jemphrey, 2003). Juist de jongste en daardoor minst voorbereide en meest kwetsbare verslaggevers worden op pad gestuurd om heftige gebeurtenissen, zoals fatale auto-ongelukken, te verslaan (Simpson & Boggs, 1999; Berrington & Jemphrey, 2003). Dit blijkt uit het volgende citaat van een Amerikaanse verslaggever:

It does not take long for a reporter at a small-town newspaper to become hardened. Still new on the job, he is ordered out by his editor to investigate car accidents, fires, killings, and all sorts of calamity, and when he's not covering breaking news, he spends a lot of time writing obituaries. Usually in a matter of months he's had enough exposure to death and the darker side of human nature to be able to perform his job without being swept away in the wash of pain and suffering he has witnessed. Sometimes, he can even joke about it (Berrington & Jemphrey, 2003, p. 80).

De journalisten lijken vooral zelf verantwoordelijk te worden gehouden voor de manier waarop zij met heftige gebeurtenissen omgaan. Het is echter van belang dat nieuwsorganisaties de emotionele impact van gebeurtenissen op journalisten erkennen en dat het tonen van emotie niet langer als zwakheid wordt gezien (Berrington & Jemphrey, 2003). Ook journalisten zelf geven aan dat psychologische hulp zou kunnen helpen (Buchanan & Keats, 2011).

Maatschappelijke relevantie

Een vraag die voor veel journalisten centraal staat is: "Have they 'got the guts' for the job?" (Berrington & Jemphrey, 2003, p. 239). De invloed van sociale media en de concurrentiestrijd om kijkers, zorgen ervoor dat verhalen over auto-ongelukken, branden en moorden populair zijn (Simpson & Boggs, 1999; Ricchiardi, 1999). Dit betekent dat journalisten vandaag de dag veel in aanraking komen met dood, geweld en tragedie (Simpson & Boggs, 1999; Ricchiardi, 1999). Hierdoor wordt een andere vraag, of verslaggevers emotioneel door heftige gebeurtenissen worden geraakt, ook steeds belangrijker (Simpson & Boggs, 1999).

Er is binnen de journalistiek weinig erkenning voor de emotionele impact van deze gebeurtenissen op journalisten (Berrington & Jemphrey, 2003). In de journalistieke werkomgeving spelen commerciële motieven een belangrijker rol dan ethische overwegingen of persoonlijke privacy. De sensationele berichtgeving in het nieuws, als gevolg van de commerciële motieven, leidt ertoe dat van journalisten wordt verwacht dat zij een zekere gevoeligheid overwinnen (Berrington & Jemphrey, 2003). Echter, erkenning van de emotionele impact is noodzakelijk, gezien het feit dat journalisten net als brandweerlieden, politiepersoneel, medische hulpverleners en therapeuten behoren tot een kwetsbare doelgroep en emotioneel beschadigd kunnen raken (Himmelstein & Faithorn, 2002). Tevens heeft de mate waarin journalisten aan geweld worden blootgesteld invloed op hun functioneren later (Shulman, 1997).

In de afgelopen twee decennia wordt meer gesproken over het effect van dit soort werk op de geestelijke gezondheid, zowel onder journalisten als binnen nieuwsorganisaties (Berrington & Jemphrey, 2003). Met name het Dart Center voor Journalistiek en Trauma heeft sinds 1990 veel onderzoek verricht naar de impact van nieuwsverhalen en is gestart met trainingen, bedoeld om journalisten voor te bereiden op het verslaan van mogelijk traumatiserende gebeurtenissen. Ook binnen de nieuwsindustrie wordt steeds meer erkend dat journalisten emotioneel hinder ervaren van het werk dat zij verrichten (Hanusch, 2010). Dit heeft mede geleid tot verschillende initiatieven in de vorm van trainingsprogramma's en het aanbieden van therapie. Erkenning en steun vanuit de nieuwsorganisatie kunnen emotionele beschadiging van verslaggevers voorkomen. Daarnaast kan meer aandacht voor het onderwerp de deur openen voor journalisten om zelf over dit onderwerp te spreken.

Wetenschappelijke relevantie

Het werkzame leven van journalisten omvat deadlines, hevige competitie, vijandige bronnen, een kritisch publiek en blootstelling aan heftige gebeurtenissen, waardoor zij zeer kwetsbaar zijn voor stress (Fedler, 2004). Echter, tot voor kort ging weinig aandacht uit naar het welzijn van journalisten en hun emotionele en fysieke kwetsbaarheden en meer aandacht naar de inhoud van gevaarlijke gebeurtenissen zelf (Feinstein, 2006; Simpson & Coté, 2006; Beam & Spratt, 2009; Hanusch, 2010). Verwacht werd dat journalisten hun emotionele behoeften negeerden of een manier vonden hiermee om te gaan (Fedler, 2004). Echter, sinds de jaren tachtig en negentig hebben journalisten vaker hun beklag gedaan over het effect van stress op hun leven en werk, als gevolg van de gebeurtenissen die zij verslaan (Fedler, 2004). Hierdoor is ruimte gekomen voor een relatief nieuw thema in het wetenschappelijk debat rondom verslaggeving van (gevaarlijke) gebeurtenissen: Onderzoek naar de impact van nieuwsverhalen op het welzijn van journalisten (Feinstein, 2006; Simpson & Coté, 2006; Berrington & Jemphrey, 2003; Himmelstein & Faithorn, 2002)

Ondanks dat onder journalisten de norm is een professionele houding aan te nemen en geen emoties te tonen, geven veel journalisten aan de emotionele impact van nieuwsverhalen te ervaren (Ricchiardi, 1999; Simpson & Boggs, 1999). Ook cijfers tonen aan dat het werk impact heeft op hun geestelijke gezondheid. Uit onderzoek van Pyevich, Newman en Daleiden (2003) onder 906 Amerikaanse krantenjournalisten blijkt dat 4,3 procent last heeft van symptomen van een posttraumatische stress-stoornis (PTSS-symptomen). In het onderzoek van Dworznik (2006) onder 280 Amerikaanse lokale journalisten voldoet 7 procent

aan de criteria van posttraumatische stress. Daarnaast toont onderzoek onder krantenjournalisten van Simpson en Boggs (1999) aan dat journalisten als gevolg van gewelddadige gebeurtenissen psychologische stresssymptomen ervaren, zoals angst, nachtmerries, alcoholisme en depressies. Om een beter zicht te krijgen op de werksituatie van journalisten en de mogelijke risicofactoren die zich daarbij aandienen lijkt onderzoek noodzakelijk (Backholm & Björkqvist, 2010).

Recent onderzoek van Osmann, Dvorkin, Inbar, Page-Gould en Feinstein (2020) toont aan dat journalisten minstens één keer in hun carrière worden blootgesteld aan potentieel traumatische gebeurtenissen en psychologische gevolgen ondervinden in de vorm van PTSS-symptomen, depressies, alcohol en illegale middelenmisbruik. Osmann et al. (2020) delen de verschillende studies naar het emotioneel welzijn van journalisten, die blootgesteld worden aan traumatische gebeurtenissen, in op basis van het type stressoren. Een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen de effecten die de verslaggeving van oorlogen en terroristische aanslagen heeft op journalisten en het verslaan van binnenlands nieuws, zoals auto-ongelukken (Osmann et al., 2020). Andere aspecten, zoals de manier waarop journalisten omgaan met potentiële traumatische gebeurtenissen of de houding van journalisten ten aanzien van psychische aandoeningen, worden niet in beschouwing genomen.

Met betrekking tot Nederland is nauwelijks onderzoek verricht naar de manier waarop Nederlandse journalisten het verslaan van alledaags trauma ervaren. Het is maatschappelijk en wetenschappelijk relevant inzicht te verschaffen in de werkervaringen van Nederlandse journalisten en de manier waarop zij met de (emotionele) impact van stressvolle gebeurtenissen als incidenten omgaan. Hierdoor wordt getracht een beter beeld te schetsen van de relatie tussen verslaggeving van incidenten en het welzijn van de Nederlandse journalist. Ook biedt het onderzoek handvaten aan journalisten om zich voor te bereiden op toekomstig werk en de mogelijke risico's die dit met zich mee brengt (Backholm & Björkqvist, 2010).

De vraag die centraal staat in dit onderzoek is: Hoe beïnvloedt de verslaggeving van incidenten het leven (werk en privé) van journalisten?

Voor een antwoord op deze hoofdvraag zullen verschillende deelvragen worden beantwoord.

Deelvragen

1. Vanuit welke motivatie werken journalisten als verslaggever van incidenten?
2. Welke karaktereigenschappen zijn volgens journalisten nodig om verslag te kunnen doen van incidenten, zonder zelf (emotionele) schade op te lopen?
3. Welke coping-mechanismen spelen een rol bij journalisten die verslag doen van incidenten?
4. Hoe beïnvloedt verslaggeving van incidenten het werkplezier van journalisten?
5. Welke rol speelt de nieuwsorganisatie bij journalisten die verslag doen van incidenten?

Theoretisch kader

Journalistieke keuzes

Zoals Hanusch (2010) aangeeft: we leven in een geglobaliseerde wereld, waarin nieuwsmedia een grote rol spelen in het vormen van ons perspectief. Deze media bieden “a window on the world” (Berrington & Jemphrey, 2003). De inhoud van deze massacommunicatie wordt, volgens het theoretische model van Shoemaker en Reese (2016) beïnvloed door elementen die op vijf verschillende niveaus spelen: sociale systemen, sociale instituties, mediaorganisaties, routine praktijken en individuen. Ook Harcup en O’Neill (2016) stellen dat de nieuwsselectie wordt beïnvloed door organisatorische, culturele en economische factoren. Deze selectieniveaus hebben invloed op de manier waarop nieuwswaardige gebeurtenissen uit de werkelijkheid worden geconstrueerd en welke nieuwsitems worden gepresenteerd en welke niet (Hanusch, 2010; Shoemaker & Reese, 2016). Westerhahl en Johansson (1994, p. 71) beschrijven dit journalistieke selectieproces als “probably as important or perhaps sometimes more important than what ‘really happens’”.

Binnen dit selectieproces spelen nieuwswaarden een belangrijke rol. Nieuswaarden reflecteren volgens Weaver et al. (2007) organisatorische, culturele en sociologische normen en in mindere mate datgene waar de burger behoefte aan heeft. Echter, de technologische vernieuwingen zorgen ervoor dat de invloed van het publiek toeneemt en de journalistieke organisaties hun routines hierop afstemmen (Harcup & O’Neill, 2016). Harcup en O’Neill (2016) beargumenteren dat met de komst van Facebook, Twitter en andere sociale media een herziening van nieuwswaarden noodzakelijk is. Voor de komst van digitalisering en de invloedrijke rol van sociale media werden nieuwsgebeurtenissen vooral geselecteerd op criteria als “the power elite”, “celebrity”, “entertainment”, “surprise” en “bad news”. Tegenwoordig bepalen veelal commerciële nieuwswaarden wat nieuws is (Harcup & O’Neill, 2016, p. 1471).

Dit houdt in dat nieuwswaarden vooral de lijn volgen van datgene wat “trending, shared and endorsed” is: Verhalen die op de sociale media veel “traffic” genereren in de vorm van likes, reacties en mensen die het bericht delen worden eerder geselecteerd (Shoemaker & Reese, 2016, p. 399; Harcup & O’Neill, 2016, p. 1482; Beckett & Deuze, 2016). Dit betekent dat “shareability” één van de belangrijkste nieuwe (commerciële) nieuwswaarden is in de selectie van het nieuws (Harcup & O’Neill, 2016, p. 1481). Tevens bepaalt het klikgedrag van het publiek tot op zekere hoogte de nieuwsselectie, waarbij het niet zozeer gaat om de inhoud

van de gebeurtenis, als wel of de gebeurtenis “werkt” op de sociale platforms (Welbers et al., 2015; Harcup & O’Neill, 2016).

De indirecte invloed van het publiek op de nieuwsselectie leidt ertoe dat vooral sensationele verhalen, zoals nieuwsverhalen waarin emotie nadrukkelijk een rol speelt, worden geselecteerd (Allern, 2002; Dworznik, 2006). Immers, het digitale tijdperk en de andere nieuwswaarden die daaruit ontstaan, hebben tot gevolg dat journalisten steeds meer op zoek gaan naar nieuws dat emotie genereert, stellen Beckett en Deuze (2016). Zowel Schultz (2007) als Harcup en O’Neill (2016) benadrukken de populariteit van sensationele nieuwsverhalen door te stellen dat conflict, sensatie en exclusiviteit dominant zijn in de nieuwe set van nieuwswaarden. Voorbeelden van sensationele nieuwsverhalen zijn verhalen die gaan over gebeurtenissen gerelateerd aan conflict, dood, ongelukken en rechtszaken. Hanusch (2010) beweert dat nieuwsverhalen tegenwoordig vol berichten staan over dood, geweld en vernietiging. De dramatische gebeurtenissen worden vaak nog sensationeler gemaakt om een grotere impact te genereren (Berrington & Jemphrey, 2003).

Donsbach (2004) beweert dat het individuele selectieproces van journalisten voor een deel afhankelijk is van de routines binnen nieuwsorganisaties, zoals het halen van deadlines. Ook andere factoren, zoals de functie die de journalist bekleedt, het soort journalistiek dat zij bedrijft en haar sociale omgeving, hebben invloed op de nieuwsselectie (Shoemaker & Reese, p. 398; Harcup & O’Neill, 2016). “*Who is applying news values can be as important as what news values are being applied*” (Harcup & O’Neill, 2016, p. 1473). Verder zijn de criteria voor nieuwswaarden onderhevig aan de subjectieve blik van de journalist en zijn persoonlijkheid (Shoemaker & Reese, 2016, p. 398; Harcup & O’Neill, 2016; Donsbach, 2004). Dit betekent dat de motieven van journalisten voor het brengen van nieuws en hun visie op de rol van het nieuws mede bepalen wat het publiek als nieuws te zien krijgt. Tenslotte, benadrukken Harcup en O’Neill (2016), geeft geen enkele theorie van nieuwswaarden een eenduidige verklaring over de reden dat de ene nieuwsgebeurtenis wel geselecteerd wordt en de andere niet, niet in de laatste plaats omdat ook geluk en toeval een rol spelen.

Verslaggeving individuele incidenten

Het verslaan van nieuwsverhalen over dood en geweld vereist van journalisten dat zij op een professionele manier om kunnen gaan met intense, emotionele gebeurtenissen (Himmelstein & Faithorn, 2002). Deze gebeurtenissen hebben betrekking op zowel grote rampen, zoals oorlogen, vliegtuig- en natuurrampen, waar meerdere mensen bij betrokken zijn, als meer individuele incidenten, zoals auto-ongelukken, diefstallen, kleine branden, moorden, incest, verkrachting en kindermisbruik. Osmann et al. (2020) tonen met hun onderzoek aan dat, gericht op verslaggeving van incidenten, in de afgelopen twintig jaar maar liefst veertien studies zijn verricht naar de effecten van binnenlandse stressoren op nieuwsjournalisten (Osmann et al., 2020).

Veel nieuwsjournalisten ondervinden de gevolgen van werken in intense en stressvolle omgevingen (Simpson & Boggs, 1999; Marais & Stuart, 2005). Journalisten zijn minder goed in staat los te komen van emoties dan zij beweren (Dworznic, 2006). Traditioneel gezien is het niet de norm emotionele kwetsbaarheid te tonen, omdat dit de reputatie en werkzekerheid van journalisten kan schaden (Beam & Spratt, 2009; Fedler, 2004). Immers, het journalistieke ideaal behelst objectiviteit en isolatie van emoties aan de kant van de verslaggever (Simpson & Boggs, 1999; Beam & Spratt, 2009). Achter dit ideaal gaat mede de angst schuil dat journalisten niet als 'echte' verslaggevers worden beschouwd als zij heftige emoties tonen (Simpson & Boggs, 1999; Berrington & Jemphrey, 2003; Dworznic, 2006).

Als gevolg van de gebeurtenissen die journalisten verslaan kunnen zij zowel primair als secundair getraumatiseerd raken en heftige reacties in de vorm van PTSS-symptomen of depressies ervaren (Simpson & Boggs, 1999; Newman et al., 2003; Norwood et al., 2003; Dworznic, 2006; McMahon, 2001; Backholm & Björkqvist, 2010; Osmann et al., 2020). Osmann et al. (2020) noemen het aantal verslagen traumatische gebeurtenissen, de omvang van de gebeurtenis, het type stressor, sociale factoren, eerder trauma en cognitieve attitudes als factoren die invloed hebben op de mate waarin journalisten door gebeurtenissen worden geraakt.

Daarentegen toont Bower (2002) aan dat journalisten emotioneel in balans blijven na het verslaan van heftige gebeurtenissen. Gezien het feit dat de meerderheid van de studies naar dit thema aantonen dat journalisten de negatieve impact van hun werk ondervinden, worden deze bevindingen als betrouwbaar geacht voor dit onderzoek (Backholm & Björkqvist; Himmelstein & Faithorn, 2002; Simpson & Boggs, 1999; Beam & Spratt, 2009). Het besef dat journalisten wel degelijk door heftige gebeurtenissen worden geraakt, heeft

ertoe geleid dat zij niet langer als de emotionele en ‘harde’ werkers worden gezien, maar als mensen die net als ieder ander kwetsbaar zijn voor fysiek en emotioneel geweld als gevolg van het werk dat zij verrichten (Beam & Spratt, 2009). Dat zorg voor journalisten relevant is, onderschrijft ook Associated Press fotograaf Santiago Lyon:

Journalists want to see and communicate the truth. It is their mission and ours... to fulfill it. These photographers must often deliberately expose themselves to terrible things, unforgettable things that can haunt them... for the rest of their lives. We have a collective responsibility to provide what assistance we can, and that responsibility is thankfully starting to be recognized (Beam & Spratt, 2009, p. 422).

Het beeld van de emotionele en altijd objectieve journalist verandert ook door culturele veranderingen op redacties (Beam & Spratt, 2009). De hoge werkdruk en concurrentie waarmee journalisten op nieuwsredacties te maken krijgen, zorgt ervoor dat zij snel verhalen moeten produceren. Behalve dat emoties de objectiviteit van journalisten doen wankelen, hebben de werkdruk en concurrentie ook tot gevolg dat het idealistische concept van objectiviteit in twijfel kan worden getrokken (Berrington & Jemphrey, 2003).

Effecten van verslaggeving

Het is van belang onderscheid te maken tussen oorlogsjournalisten en niet-oorlogsjournalisten voor wat betreft de gevolgen die zij van hun werk ondervinden. Feinstein, Owen en Blair (2002) komen tot de conclusie dat oorlogsjournalisten vaker PTSS-symptomen als ook depressies ontwikkelen dan niet-oorlogsjournalisten. Ook ander onderzoek van Osmani et al. (2020) bevestigt het gegeven dat oorlogsjournalisten meer kans hebben op posttraumatische stress. In vergelijking met oorlogsjournalisten, is relatief gezien minder onderzoek verricht naar de relatie tussen trauma en depressie onder niet-oorlogsjournalisten (McMahon, 2001). Newman, Simpson en Handschuh (2003) onderzoeken welk percentage fotojournalisten dat verslag doet van auto-ongelukken, branden en moorden PTSS-symptomen ervaart, en komen tot de conclusie dat dit percentage slechts marginaal hoger is dan de algemene bevolking. Dit in tegenstelling tot andere studies die aantonen dat lokale nieuwsverslaggevers, die verslag doen van auto-ongelukken en geweld, heftige reacties ervaren in de vorm van PTSS-symptomen en depressies (Pyeovich et al., 2003; Dworznik, 2008; Weidmann et al., 2008; Norwood et al., 2003).

Ook Simpson en Boggs (1999) verrichten onderzoek naar niet-oorlogsjournalisten die verslag hebben gedaan van branden, auto-ongelukken en moorden. Zij ontdekten dat 86% van de Amerikaanse nieuwjournalisten, die aan deze incidenten zijn blootgesteld, last heeft van angst, flashbacks, nachtmerries en moeite met slapen; symptomen die duiden op posttraumatische stress (Simpson & Boggs, 1999; Beam & Spratt, 2009; Marais & Stuart, 2006). Veel journalisten herinneren zich de traumatische gebeurtenis en hebben maanden of jaren last van het trauma (Simpson & Boggs, 1999). Echter, dit geldt dit niet voor alle journalisten, want velen kunnen hun emoties uitschakelen en stress symptomen langdurig vermijden (Simpson & Boggs, 1999). Daarnaast stellen Simpson en Boggs (1999) dat zowel blootstelling aan veel gebeurtenissen over een lange tijdsperiode, zoals verslag doen van een oorlog, als blootstelling aan één gebeurtenis, zoals een auto-ongeluk, kan leiden tot ernstige traumatische symptomen.

Voor het ontwikkelen van PTSS-symptomen moet volgens de American Psychiatric Association (1994) iemand worden blootgesteld aan “an event or events that involved actual or threatened death or serious injury, or a threat to the physical integrity of self or others” met een reactie van intense angst, hulpeloosheid en afschuw tot gevolg (Simpson & Boggs, 1999, p. 4-5). Dit strookt met het DSM-IV (1994) waarin het eerste criterium voor het vaststellen van posttraumatische stress het ervaren van een traumatische gebeurtenis is. Daarnaast zijn slaapstoornissen, nachtmerries, concentratieproblemen, schrikreacties, hypervigilantie of het gevoel opnieuw de gebeurtenis te beleven voorbeelden van stresssymptomen (Marais & Stuart, 2005; Fedler, 2004). McNally (2003) noemt in zijn boek *Remembering trauma* ook andere symptomen, zoals het onderdrukken van herinneringen of gedachten aan het trauma, het niet kunnen herinneren van (delen van) de gebeurtenis of het uitschakelen van emoties, ook wel “emotional numbing” genoemd (Marais & Stuart, p. 90).

Naast het feit dat journalistiek werk kan leiden tot PTSS-symptomen en depressies bij journalisten, kunnen zij ook last krijgen van compassiemoeheid (Pyeovich et al., 2003; Dworznik, 2008; Weidmann et al., 2008). Het concept van compassiemoeheid wordt ook wel “secundaire traumatisering” genoemd en door Figley (1995) gedefinieerd als de stress die optreedt door het ervaren van een traumatische gebeurtenis via een ander persoon. Journalisten kunnen secundair getraumatiseerd raken via interviews met slachtoffers of blootstelling aan materiaal van de gebeurtenis, omdat zij via deze weg indirect met traumatische situaties in contact komen (Dworznik, 2008). Journalisten ontwikkelen meestal geen PTSS-symptomen via secundaire traumatisering, hetgeen vaak alleen gebeurt wanneer zij primaire slachtoffers van trauma zijn (Backholm & Björkqvist, 2010).

Ook kunnen journalisten hinder ondervinden in de vorm van een burn-out. Figley (1995) definieert een burn-out als emotionele uitputting. Een burn-out kan ontstaan door langdurig werk met slachtoffers van trauma (McCann & Pearlman, 1990). Naar de relatie tussen burn-out en verslaggeving is nochtans weinig onderzoek verricht (Dworznic, 2008).

De werkervaring van journalisten speelt een belangrijke rol in de mate waarin hij geraakt wordt door een heftige gebeurtenis: “makkelijker om te doen, maar moeilijker om te vergeten” (Simpson & Boggs, 1999). Ondanks dat de journalist zelfverzekerder en efficiënter is geworden in zijn werk, is de negatieve impact van gebeurtenissen op diens welzijn groter naargelang hij meer gevaarlijke onderwerpen heeft verslagen (Simpson & Boggs, 1999; Backholm & Björkqvist, 2010; Pyevich et al., 2003). Daarentegen blijkt uit onderzoek van Newman et al. (2003) dat geen sprake is van een verband tussen de werkervaring van een journalist en de negatieve impact van gebeurtenissen. Toch kan, gezien het aantal onderzoeken dat dit verband aantoont, gesteld worden dat ervaren journalisten een hevigere emotionele impact van hun werk ondervinden dan journalisten die geen verleden met gevaarlijke gebeurtenissen hebben (Simpson & Boggs, 1999; McMahon, 2001).

Ook de emotionele reactie van journalisten is heftiger, naarmate hij meer schokkende gebeurtenissen meemaakt, stellen Marais en Stuart (2005). Pyevich et al. (2003) bevestigen dit door te concluderen dat journalisten die vaker aan traumatische gebeurtenissen worden blootgesteld meer negatieve cognitieve schema's ontwikkelen dan collega's bij wie dit niet het geval is. Tevens heeft de omvang van de gebeurtenis invloed op journalisten: Hoe stressvoller de crisis, hoe groter de impact op het welzijn van een journalist (Brayne, 2007).

Het concept van identificatie, een cognitief proces van emotionele betrokkenheid waarbij de ander wordt beschouwd als gelijk aan onszelf, speelt een belangrijke rol. Dit blijkt uit het onderzoek van Simpson en Boggs (1999) waarin verschillende journalisten aangaven moeite te hebben met kinderslachtoffers, omdat zij hierdoor aan hun eigen kinderen dachten. Daarnaast beschreven veel journalisten de gesprekken met ouders van deze kinderen als zeer lastig en waren zij bang de controle over hun emoties te verliezen (Simpson & Boggs, 1999; Berrington & Jemphrey, 2003).

Tenslotte benadrukken Marais en Stuart (2005) dat een holistisch perspectief van reacties op trauma noodzakelijk is. Immers, waar de één vrij makkelijk met heftig trauma kan omgaan, kan de ander een stoornis ontwikkelen na een kleine, ernstige gebeurtenis.

Motieven

Journalisten doen hun werk, omdat zij dit beschouwen als een “roeping”, “plicht” of “morele verplichting” (Deuze & Witschge, 2020, p. 60). Op deze manier dragen zij bij aan een groter goed: het vertellen van de waarheid (Deuze & Witschge, 2020). Immers, “echte” journalistiek is toegewijd aan de waarheid en functioneert als waakhond die op een professionele, transparante en ethisch verantwoorde manier de machthebbers onderzoekt en controleert (Deuze & Witschge, 2020). Zij beschouwen zichzelf “als een luis in de pels van de politiek en overheid” (Hermans, Vergeer & Pleijter, 2011). Verslaggeving van gebeurtenissen dient op een eerlijke en nauwkeurige manier te worden uitgevoerd (Himmelstein & Faithorn, 2002). Hierdoor dragen zij bij aan de journalistieke belofte: Creëren van een open, democratische samenleving, gekenmerkt door vrije meningsuiting en een vrije informatiestroom (Deuze & Witschge, 2020).

Volgens Hermans, Vergeer en Pleijter (2011) zien journalisten het als hun belangrijkste taak actuele ontwikkelingen te signaleren en het laatste nieuws te brengen. Daarnaast beschouwen zij het als hun verantwoordelijkheid duidelijker te zijn van het nieuws en complexe gebeurtenissen uit te leggen en te vertalen naar het publiek (Hermans, Vergeer & Pleijter, 2011). Het aankaarten van problemen of misstanden behoort ook tot het takenpakket vinden journalisten, hetgeen niet verward moet worden met activisme (Hermans, Vergeer & Pleijter, 2011). Als minder belangrijke taak zien journalisten het helpen van kwetsbare groepen in de maatschappij (Hermans, Vergeer & Pleijter, 2011).

Een gevoel van autonomie vormt de kern van de professionele motivatie van journalisten (Deuze & Witschge, 2020). Ondanks dat dit gevoel beperkt kan worden door de structuur en doelen van nieuwsorganisaties waarbinnen journalisten werkzaam zijn, moeten journalisten over voldoende innerlijke kracht beschikken om niet door autoriteit geïntimideerd te raken of ertegen te rebelleren (Deuze & Witschge, 2020; Himmelstein & Faithorn, 2002). Dit heeft ook te maken met het gevoel van eigenwaarde van journalisten, het beschikken over bepaalde kennis en vaardigheden en het goed kunnen communiceren met de wereld om heen (Himmelstein & Faithorn, 2002). Het gevoel van autonomie dat een journalist ervaart hangt ook af van bepaalde regelingen binnen de nieuwsorganisatie zelf, zoals de hoogte van het salaris of het bieden van voldoende sociale zekerheid (Deuze & Witschge, 2020).

Daarnaast voelen journalisten zich emotioneel betrokken bij het werk, omdat zij in de uitvoering van hun werk worden gedreven door een intrinsieke motivatie (Deuze & Witschge, 2020). Het primaire doel van journalisten is het maken van een coherent, interessant en

betekenisvol verhaal over een gebeurtenis (Himmelstein & Faithorn, 2002). Met deze verhalen willen zij van betekenis zijn in het leven van mensen. Naast het bieden van context en perspectief voor gebeurtenissen in de samenleving, streven journalisten er naar impact te hebben op de samenleving door een dialoog op gang te brengen. Het uiteindelijke doel hiervan is het behouden van een sociaal evenwicht (Deuze & Witschge, 2020; Himmelstein & Faithorn, 2002). Ook geven journalisten aan verslag te doen van gevaarlijke onderwerpen om zo een gevoel van controle te behouden over dergelijke situaties of een gevoel van eigenwaarde te vergroten (Dworznik, 2016). Verder moet het werk passen bij de persoonlijkheid van de journalist (Deuze & Witschge, 2020).

Het sociale aspect is een ander motief dat een belangrijke rol speelt voor journalisten. De kwaliteit van het journalistieke leven, de kantoorcultuur en vriendschappen zijn aspecten die de minpunten van werken in een onzekere context verlichten (Deuze & Witschge, 2020). Juist het kunnen delen van de passie voor het vak met collega's zorgt voor een verhoogde betrokkenheid bij het werk dat zij doen (Deuze & Witschge, 2020).

Ook worden zij gedreven door een altruïstisch motief, dat voortkomt uit de bezorgdheid over de menselijke conditie (Witschge, 2013; Himmelstein & Faithorn, 2002). Journalisten voelen empathie voor menselijk lijden en hebben de wens bij te dragen aan een vermindering hiervan (Himmelstein & Faithorn, 2002). Zij willen het publiek meer inzicht geven in de sociale betekenis van de gebeurtenissen waarvan zij verslag doen (Berrington & Jemphrey, 2003; Himmelstein & Faithorn, 2002). Dit past bij twee van de vier motieven die Dworznik (2016) aanstipt, namelijk dat journalisten gedreven worden door het doel een situatie te verduidelijken en deze te rechtvaardigen.

Een populair discours onder journalisten is dat zij niet kunnen geloven betaald te worden voor het werk dat zij doen (Deuze & Witschge, 2020). Journalisten beschouwen hun werk als spannend en leuk en zij zijn bereid de risico's en onzekerheden horend bij het beroep te accepteren (Neff, Wissinger & Zukin, 2005). Voor hen is het in de eerste plaats belangrijk dat het werk uitdaging biedt in plaats van dat zij willen bijdragen aan het creëren van een betere wereld (Deuze & Witschge, 2020). Het gegeven dat het publiek meer kan leren van de berichtgeving is in dit opzicht een positief bijproduct (Himmelstein & Faithorn, 2002). Journalisten kennen vooral een primair motief en doen het werk voor het behalen van eigen gestelde persoonlijke doelen (Deuze & Witschge, 2020). Zo willen zij meer leren over culturen en geschiedenis van landen (Himmelstein & Faithorn, 2002).

Karaktereigenschappen

Het karakter van de journalist, de manier waarop hij zijn emoties kan uiten en vermijdende coping-stijlen toepast, hebben invloed op de manier waarop hij met de gevaarlijke gebeurtenis omgaat (Marais & Stuart, 2005; Teegen & Grotwinkel, 2001). Himmelstein en Faithorn (2002) benadrukken specifieke karaktereigenschappen die kwalitatief goede en mentaal weerbare verslaggevers met elkaar delen. Deze journalisten beschikken over de capaciteit met intense stress om te gaan, hetgeen één van de noodzakelijke voorwaarden is voor journalisten verslag te doen van intense gebeurtenissen. Daarnaast tonen Marais en Stuart (2006) aan dat het hebben van bepaalde eigenschappen journalisten helpt in de omgang met incidenten. Zo spelen volgens Strelau en Zawadski (2005) karaktereigenschappen en emotionele coping-stijlen een belangrijke rol in het ontwikkelen van PTSS-symptomen.

Verschillen tussen journalisten kunnen grotendeels verklaard worden vanuit biologisch oogpunt: de individuele reactie op tragische gebeurtenissen is verschillend. Gesteld kan worden dat mensen die van nature introvert, dwangmatig, geordend, neurotisch en gevoelig zijn meer kans hebben op PTSS-symptomen, door verslaggeving van stressvolle gebeurtenissen, dan mensen die in mindere mate of niet over deze eigenschappen beschikken (Engelhard, Van den Hout & Kindt, 2003). In lijn hiermee schrijven Eysenck en Eysenck (1985) dat mensen met een gevoelig karakter heftiger reageren op traumatische situaties. Daarnaast beweren Boddeker en Stemmler (2000) dat neurotische mensen, wanneer zij worden geprovoceerd, met heftige boosheid én tegelijkertijd ontkenning van deze woede reageren. Het hebben van een neurotisch karakter heeft een negatieve invloed op de mate waarin een persoon een gevoel van coherentie ervaart (Vollrath & Torgersen, 2000). Een gevoel van coherentie beschrijft Antonovsky (1987) als de manier om de wereld, en het eigen leven daarbinnen, waar te nemen.

De mate waarin iemand een gevoel van coherentie ervaart, geeft aan hoe hij zal reageren op stressvolle situaties (Flannery & Flannery, 1990). Het beschikken over veerkracht, dat beschouwd wordt als een stabiele karaktereigenschap, heeft een positief effect op de mate waarin journalisten stress ervaren. Door deze eigenschap wordt de impact die stressvolle situaties hebben op journalisten verminderd (Strümpfer, 2003). Als dit gevoel ontbreekt, heeft iemand juist meer kans op angsten en depressies (Snekkevik, Anke, Stanghelle & Fugl-Meyer, 2003).

Een journalist met een sterk ego behoudt intern en extern evenwicht en maakt continu bewuste keuzes, waardoor hij om kan gaan met intense stress (Himmelstein & Faithorn,

2002). Dit vereist een positief zelfbeeld, zowel in zijn persoonlijke leven als binnen een sociale context, en bewustzijn van zijn innerlijke staat (Himmelstein & Faithorn, 2002). Op deze manier kan hij zijn vooroordelen en blinde vlekken herkennen. Daarnaast kenmerkt een sterk ego zich door sublimering, humor, anticipatie en altruïsme (Himmelstein & Faithorn, 2002). Sublimering refereert aan een psychologisch afweermecanisme, geïntroduceerd door Freud, dat oerdriften omzet in maatschappelijk geaccepteerde vormen, zoals ambitie. Dit heeft een journalist nodig, aangezien verslaggeving van incidenten hem vaak in “emotioneel geladen gebeurtenissen” brengt (Himmelstein & Faithorn, 2002, p. 540).

Daarnaast beschikken journalisten met een sterk ego over een hoge mate van discipline en focus (Himmelstein & Faithorn, 2002). De journaliste geeft niet op voordat het volledige verhaal is verteld en alle mensen die horen bij het verhaal geïnterviewd zijn. Goede verslaggevers hebben het vermogen oorzakelijke verbanden te leggen en de nodige incongruenties met elkaar te verzoenen (Himmelstein & Faithorn, 2002).

Coping-mechanismen

De verschillende factoren die het psychologisch welzijn van journalisten beïnvloeden, spelen een belangrijke rol in de manier waarop zij coping-mechanismen ontwikkelen. Het ontwikkelen van deze mechanismen, goed of slecht, heeft invloed op de mentale en fysieke gezondheid van journalisten (Buchanan & Keats, 2011). Bepalend voor de manier waarop journalisten coping-mechanismen ontwikkelen zijn de eigenschappen van de journalisten (Himmelstein & Faithorn, 2002). Ook de persoonlijke geschiedenis van een journalist - of zij hierbinnen ernstige stress heeft ervaren dan wel traumatische gebeurtenissen heeft meegemaakt - heeft invloed op haar welzijn (Simpson & Boggs, 1999; McMahon, 2001; Marais & Stuart, 2005; Pyevich et al., 2003; Weidmann et al., 2008; Dworznik, 2008; Backholm & Björkqvist, 2010).

De moderne egopsychologie van Sigmund Freud biedt een context waarbinnen coping-mechanismen beter begrepen kunnen worden (Himmelstein & Faithorn, 2002). Wanneer wordt gesproken over het ontwikkelen van positieve en sterke coping-mechanismen, is het goed functioneren van het ego een cruciale voorwaarde voor het zijn van een kwalitatief goede journalist (Himmelstein & Faithorn, 2002).

Journalisten met een sterk en gebalanceerd ego beschikken over sterke coping-mechanismen, zoals kunnen verbinden, loslaten en veerkrachtig zijn (Himmelstein & Faithorn, 2002). Verbinding uit zich in het vermogen gezonde menselijke relaties te hebben, van collega's tot intieme vriendschappen en romantische relaties. Dit biedt emotionele steun aan de journalist (Himmelstein & Faithorn, 2002). Loslaten refereert aan een staat van openheid en zorgt onder andere voor een reductie van spanning (Himmelstein & Faithorn, 2002). Behalve dat een persoon van zichzelf veerkrachtig kan zijn, kan veerkracht ook gezien worden als een coping-mechanisme. Het kunnen 'opstaan en weer doorgaan' biedt steun aan journalisten die meerdere traumatische gebeurtenissen hebben meegemaakt (Hanusch, 2010).

Waar veel journalisten aangeven met collega's, familie en vrienden te praten om zo stressvolle gebeurtenissen te verwerken, gaan anderen huilen, bidden, sporten, muziek luisteren of in bad (Simpson & Boggs, 1999). Ook helpt voor sommigen het maken van grappen met collega's, zo snel mogelijk rijden met de auto of het drinken van alcohol (Simpson & Boggs, 1999). Opvallend is dat vrijwel niemand hulp zoekt bij een therapeut om met de gebeurtenis om te gaan (Simpson & Boggs, 1999).

Andere coping-mechanismen van journalisten ontdekten Buchanan en Keats (2011) in hun onderzoek naar 31 Canadese journalisten en fotojournalisten. Zij beweren dat journalisten

de volgende zes coping-mechanismen hanteren: vermijding op werk, gebruik van zwarte humor, controleren van emoties of herinneringen, lichaamsbeweging en andere fysieke activiteiten, focussen op technische, praktische en mechanische aspecten en misbruik van verdovende middelen. Journalisten vermijden (moeilijke) situaties, waarin zij emotioneel overweldigd kunnen raken (Buchanan & Keats, 2011). Zwarte humor kan worden gezien als een soort 'nerveuze humor' en helpt de journalist gefocust te blijven (Buchanan & Keats, 2011). Het controleren van emoties gebeurt door deze in een 'box' te stoppen en afstand te nemen van de situatie (Buchanan & Keats, 2011). Sporten helpt journalisten in het minder ervaren van stress en de focus op technische, praktische en mechanische aspecten geeft een zekere mate van controle. Het gebruik van verdovende middelen wordt gezien als een manier om dingen te vergeten of om gewoon even "gek" te doen (Buchanan & Keats, 2011, p. 133).

Dworznic (2006) veronderstelt dat het bedenken van een betekenisvol narratief journalisten helpt beter om te gaan met heftige gebeurtenissen. Het nadenken over en creëren van een betekenisvol narratief kan worden beschouwd als een vorm van zelf-therapie, ofwel coping-mechanisme, waardoor de journalist mentaal stabiel blijft (Dworznic, 2006). Net zo goed als het leven van journalisten zelf een betekenisvol narratief is, waar zij als professionele verhalenvertellers vorm aan geven, delen zij gebeurtenissen in op basis van verschillende thema's: doel, rechtvaardigheid, controle en eigenwaarde (Dworznic, 2006). Het hebben van een doel helpt journalisten in het verwerken van heftige verhalen, zoals bij het interviewen van een rouwend familielid. Journalisten beschouwen deze interviews als een mogelijkheid voor slachtoffers om in gesprek te gaan en zich ten gevolge hiervan beter te voelen. Hierdoor verkrijgt de actie van de journalist een betekenis en een doel (Dworznic, 2006).

Ook het rechtvaardigen van verhalen biedt steun aan journalisten. Wanneer een journalist een heftige gebeurtenis meemaakt, kan hij het ervaren hiervan rechtvaardigen door bijvoorbeeld de schuld af te schuiven op iemand anders. Hierdoor raakt de journalist emotioneel minder betrokken, waardoor hij beter met de gebeurtenis om kan gaan. Ook is het houden van controle een manier voor journalisten beter met heftige gebeurtenissen om te gaan. Dit betekenisvolle narratief, komt duidelijk naar voren wanneer journalisten de nadruk leggen op het beschrijven van de manier van werken in plaats van op de emoties horend bij de verslaggeving van een gebeurtenis: "(. . .) the subject gained control over the memory and experience by focusing on how they went about doing their job, instead of focusing on something they could not control: their emotions" (Dworznic, 2008, p. 545). Ook het benadrukken van de persoonlijke rol en het eigenbelang in een verhaal is een manier voor journalisten geen aandacht aan emoties te besteden (Dworznic, 2008).

Werkplezier

Het werkplezier van journalisten wordt door tal van factoren beïnvloed, waaronder het verslaan van heftige gebeurtenissen en het hebben van autonomie en verantwoordelijkheid. Pollard (1995) stelt dat journalisten met voldoende autonomie en verantwoordelijkheid meer plezier in hun werk ervaren. Daarnaast stellen Beam en Spratt (2009) dat werk-gerelateerde traumatische gebeurtenissen niet per se tot gevolg hebben dat journalisten minder plezier ervaren. Immers, journalisten weten dat hun werk risico's met zich meebrengt en het ervaren van een mogelijke tragedie niet voorkomen kan worden (Beam & Spratt, 2009; Hanusch, 2010).

Journalisten ervaren meer werkplezier wanneer de reacties van de leidinggevenden begripvol zijn (Beam & Spratt, 2009). Deze stelling wordt bevestigd door het onderzoek van Weidmann et al. (2008) waarin aangetoond wordt dat een lage mate van erkenning door leidinggevenden leidt tot meer depressieve en PTSS-symptomen bij journalisten. Ook onderzoek van Weaver et al. (2007) toont aan dat goede leidinggevenden van groot belang zijn voor journalisten om gemotiveerd te blijven in hun werk. Daarnaast blijkt uit onderzoek van Von Rimscha (2015) blijkt dat journalisten die goede werkrelaties hebben en werken in een collegiale sfeer, over het algemeen tevredener en gemotiveerder zijn. Dit geldt voor grote, kleine en onafhankelijke nieuwsorganisaties (Von Rimscha, 2015).

Fedler (2004) geeft een historisch perspectief aangaande de manier waarop journalisten in nieuwsorganisaties met stress omgaan en toont aan dat vooral jongeren aanvankelijk het meeste plezier uit journalistiek werk halen. "The variety, the excitement, the constantly-recurring opportunities to visit new scenes, to meet famous people, to undergo novel experiences, envelop this work in a seductive glamour" (Fedler, 2004, p. 99). Echter, na verloop van tijd krijgen jongeren een andere kijk op journalistiek werk en ervaren zij de gevolgen van lange werkuren en lage salarissen (Fedler, 2004). Gezien het feit dat jonge journalisten zeer kwetsbaar zijn voor stress, ervaren zij over het algemeen minder werkplezier dan oudere, mannelijke collega's (Fedler, 2004).

Vrouwelijke verslaggevers ervaren tevens minder werkplezier dan mannelijke collega's. Dit ligt niet zozeer aan de vrouw, als wel aan de journalistieke cultuur. Vrouwen worden beschouwd als zwak, terwijl mannen eerder slachtoffer zijn van de stressvolle werkomgeving. Indien een vrouw mannelijk gedrag aanneemt, loopt zij het risico als arrogant te worden gezien (Fedler, 2004).

Rol nieuwsorganisatie

De notie dat journalisten kwetsbaar zijn voor trauma heeft voor veranderingen en nieuwe initiatieven op nieuwsredacties gezorgd (Beam & Spratt, 2010). Organisaties zien de noodzaak om de fysieke en emotionele kwetsbaarheden van journalisten te onderkennen (Cunningham, 2003; Dennis & Merrill, 2006). Het is van belang journalisten analoog aan eerstehulpverleners te beschouwen, aangezien zij beiden van dichtbij in aanraking komen met dood en tragedie (Beam & Spratt, 2009; Hight & Smyth, 2003). Op deze manier kunnen nieuwsorganisaties gepaste hulp aanbieden, zodat bij noodsituaties journalisten weten wat te doen en verdere schade voor slachtoffers en zichzelf wordt voorkomen (Hight & Smyth, 2003).

Dit heeft reeds in 1999 gezorgd voor de oprichting van het Dart Center for Journalism and Trauma. Deze professionele Amerikaanse organisatie voorziet journalisten van trainingen die hen beter met de verslaggeving van intense emotionele gebeurtenissen leren omgaan. In Nederland is een soortgelijk initiatief bekend: Persveilig (PersVeilig, z.d.). Dit platform is in 2020 geïnitieerd en een gezamenlijk initiatief van de Nederlandse Vereniging van Journalisten, het Genootschap van Hoofdredacteuren, de Politie en het Openbaar Ministerie (PersVeilig, z.d.). PersVeilig is vooral gericht op het beschermen van journalisten tegen agressie en geweld.

De journalistieke werkomgeving kenmerkt zich door haar competitieve karakter, lange en irreguliere werkuren, slopende fysieke en mentale eisen, weinig vakantie, laag salaris, onzekerheid, rampen waarvan zij getuige zijn en veeleisende leidinggevendenden (Fedler, 2004). Zo schrijft een journalist: “there is little recognition of stress in a business that focuses not on what you’ve done, but what you are doing for tomorrow” (Simpson & Boggs, 1990, p. 17). Met name binnen grote nieuwsorganisaties bestaat kritiek op de werkomgeving en het gegeven dat deze niet vriendelijk, collegiaal of inspirerend is (Deuze & Witschge, 2020). Toch lijkt een competitieve werkomgeving ook te horen bij het ethos van de journalistiek. Het komt het creatieve proces ten goede als iemands prestaties met anderen worden vergeleken (Ehrlich, 1995).

De werkomgeving is één van de factoren die ervoor zorgt dat journalisten stresssymptomen ervaren en mede hierdoor besluiten het vak te verlaten (Simpson & Boggs, 1999; Fedler, 2004). De dialoog over de kwetsbaarheid van journalisten en het feit dat maatregelen moeten worden genomen om emotionele beschadiging te voorkomen is pas recentelijk binnen nieuwsorganisaties op gang gekomen (Beam & Spratt, 2009). Wat blijkt is

dat veel nieuwsorganisaties onwetend zijn over de impact die nieuwsverhalen hebben op journalisten, waardoor zij niet altijd met een gepaste oplossing komen (Beam & Spratt, 2009).

Gezien het belang van de werkomgeving en de houding van leidinggevendenden voor de mate waarin journalisten emotioneel beschadigd raken, zijn gepaste oplossingen noodzakelijk (Dworznik, 2006; Beam & Spratt, 2009). Beam en Spratt (2009) tonen met hun onderzoek onder 400 Amerikaanse journalisten aan dat een ondersteunende werkomgeving ertoe leidt dat journalisten beter omgaan met gewelddadige of traumatische gebeurtenissen. Wanneer een veilige werkomgeving wordt gecreëerd, durven journalisten eerder over emotionele moeilijkheden te spreken en kunnen zij beter met de impact van nieuwsverhalen omgaan (Beam & Spratt, 2009).

Verskillende organisaties en nieuwsredacties bieden tegenwoordig hulp aan in de vorm van trainingen, steunprogramma's en therapie (Hight & Smyth, 2003; Beam & Spratt, 2009). Een aantal managers van grote organisaties heeft informatie over emotioneel trauma opgenomen in zijn trainingen (Beam & Spratt, 2009). Daarnaast biedt een aantal nieuwsorganisaties in de dagen of weken na een lokaal ongeluk geestelijke gezondheidszorg aan (Czech, 2004). Hierdoor begrijpen journalisten de emotionele reacties die zij ervaren na verslaggeving van heftige gebeurtenissen beter en kunnen zij op een professionelere manier omgaan met slachtoffers die bij incidenten betrokken zijn (Beam & Spratt, 2009). Dit komt de productiviteit van nieuwsorganisaties ten goede. Immers, journalisten die veel stress ervaren en niet goed hiermee kunnen omgaan, zijn minder productief: journalisten worden eerder ziek of vragen ontslag aan (Fedler, 2004).

Het is van belang dat journalisten zelf meer praten over hun ervaringen, waardoor zij in staat zijn deze makkelijker los te laten (Dworznik, 2008). Psychologische voorlichting over PTSS-symptomen en effectieve coping-mechanismen helpt een gesprek te starten (Buchanan & Keats, 2011).

Methode

Dataverzameling

In dit onderzoek zijn twaalf Nederlandse journalisten geïnterviewd met behulp van diepgaande semigestructureerde interviews. Gottlieb en Coyne (1996, p. 985) beweren dat, in tegenstelling tot kwantitatief onderzoek, “semi-structured interviews can be used to elicit the information needed to clarify the context of coping and the personal significance of what has transpired in the lives of respondents”. Interviews bieden als “windows of the world” de mogelijkheid data te genereren over, in dit geval, de leefwerelden van journalisten die in het dagelijkse leven incidenten verslaan of hebben verslagen (Holstein & Gubrium, 1995, p. 2). Het analyseren van hun ervaringen en de betekenis die zij aan specifieke gebeurtenissen toekennen maakt het mogelijk de sociale werkelijkheid waarbinnen zij leven beter te begrijpen. De ervaringen van desbetreffende journalisten dienen als uitgangspunt om te onderzoeken of verslaggeving van incidenten het leven, zowel in het werk als privé, van journalisten beïnvloedt. Dit maakt het doen van kwalitatief onderzoek relevant.

Volgens Hermanowicz (2002) kenmerkt een goed interview zich door zijn gedetailleerdheid en het feit dat de vragen de innerlijke kern van de respondent blootleggen. Wanneer de respondent in zijn antwoord een interessant gegeven naar voren brengt is het van belang hier verder op in te gaan in plaats van strikt aan de vooraf opgestelde vragen vast te houden (Hermanowicz, 2002). Voorop staat dat, ondanks dat de interviewer op een gestructureerde manier vragen stelt, het interview fluïde verloopt en lijkt op het hebben van een normale conversatie (Holstein & Gubrium, 1995). Daarnaast wordt de methode van Merton en Kendall (1946) gehanteerd en technieken uit het gerichte interview toegepast. Dit betekent dat op momenten dat daar ruimte voor is de respondent wordt aangemoedigd introspectie toe te passen (Himmelstein & Faithorn, 2002). Wanneer aan het eind van het interview aspecten onduidelijk zijn, zal hier opheldering over worden gevraagd.

De interviews zijn met de hand getranscribeerd, zonder het gebruik van een hulpprogramma. De interviewtranscripten zullen door middel van open, axiaal en selectief coderen worden geanalyseerd (Boeije, 2002). Het coderen van de interviews geeft de mogelijkheid data te reduceren en te analyseren en op basis daarvan de hoofdvraag en de verschillende deelvragen te beantwoorden (Braun & Clarke, 2006). In eerste instantie maakt het open coderen het mogelijk de interviews in tekstfragmenten op te delen en deze te benoemen met labels, waardoor de kernboodschap kan worden verwoord (Boeije, 2002). Vervolgens worden deze labels geclusterd in overkoepelende codes, ook wel axiale codes

genoemd. Hierdoor kunnen tussen de verschillende tekstfragmenten relaties worden gelegd. De laatste stap bestaat uit het selectief coderen van de axiale codes, wat betekent dat dit keer de verschillende codes geclusterd worden onder benoemde thema's. Dit stelt mij in staat patronen te benoemen in de tekst.

Ook wordt, om deze patronen te identificeren en te analyseren, gebruik gemaakt van de thematische analyse van Braun en Clarke (2006). Het benoemen van thema's staat gelijk aan het benoemen van selectieve codes, zij het dat in een thematische analyse geen gebruik wordt gemaakt van open en axiale codering. De thematische methode maakt het mogelijk thema's te construeren. Allereerst zullen de data geanalyseerd worden en een eerste codering ervan plaatsvinden. Vervolgens zal worden gekeken welke coderingen met elkaar verband houden en zullen deze onder een thema worden geplaatst. Na het herbekijken van de thema's, worden deze gedefinieerd en gelabeld.

Vervolgens kan op de gevonden thema's worden gereflecteerd en kan worden bestudeerd of deze in overeenstemming zijn met de eerder gevonden codes en gegenereerde data (Braun & Clarke, 2006). Wanneer verschillen worden ontdekt tussen de selectieve codes en de gevonden thema's zullen wijzigingen worden aangebracht. Het is van belang de essentie van elk thema te identificeren en hier een naam aan te geven (Braun & Clarke, 2006). Tenslotte kan op basis van de thema's theorie worden opgebouwd die aansluit bij of in contrast staat met reeds bestaande literatuur (Braun & Clarke, 2006).

Participanten

De journalisten zijn gerekruteerd via mijn eigen sociale netwerk en door het aanschrijven van verschillende regionale en landelijke omroepen en kranten. Het gebruik van de *purposive sampling* methode heeft een steekproef opgeleverd van twaalf journalisten die verslag hebben gedaan óf doen van incidenten (Guarte & Barrios, 2006). Deze groep journalisten bestaat uit vijf regionale verslaggevers, vier journalisten werkzaam voor landelijke kranten en drie journalisten werkzaam voor de publieke omroep. Er is bewust voor gekozen journalisten bij regionale en landelijke omroepen en kranten te selecteren, omdat beide type journalist in aanraking kan komen met incidenten. Bij het rekruteren van de respondenten is vooral rekening gehouden met het criterium of zij verslag doen of hebben gedaan van incidenten met een laag aantal slachtoffers, zoals auto-ongelukken, branden, moorden, kindermisbruik en verkrachting. Andere criteria, zoals het geslacht van de journalisten en hun werkervaring, speelde in mindere mate een rol.

In totaal zijn acht mannen en vier vrouwen geïnterviewd, in de leeftijd variërend van 26 t/m 58 jaar. Twee journalisten hebben meermalig verslag gedaan van auto-ongelukken en branden, drie journalisten hebben één of twee keer grote ongelukken verslagen (tramaanslag in Utrecht, 18/03/2019, Stint-ongeluk in Oss, 20/09/2018, Heizeldrama in Brussel, 29/05/1985), drie journalisten hebben via rechtbankverslaggeving of reguliere verslaggeving van de thema's asiel en integratie uit de tweede hand moorden, kindermisbruik en verkrachting verslagen, één journalist is via het maken van een reportage over kinderporno uit de tweede hand in aanraking gekomen met slachtoffers van kindermisbruik en twee journalisten verbleven in oorlogsgebieden met gevaar voor eigen leven en zijn beiden direct in aanraking gekomen met incidenten en rampen. Daarnaast heeft één journalist niet zozeer verslag gedaan van incidenten, maar is hij wel via zijn verslaggeving in aanraking gekomen met geweld en agressie. Er zijn zowel journalisten met een vast contract hebben als journalisten die op freelancebasis werken, geïnterviewd.

Operationalisering

Materiaal

De vragenlijst voor het interview bestaat uit vijf topics verdeeld over vijftien tot twintig vragen die dienen als richtlijn. De topics zijn op basis van de theoretische literatuur opgesteld en richten zich achtereenvolgens op de motieven van de journalist, haar karaktereigenschappen, coping-mechanismen, haar werkplezier en de rol van de nieuwsorganisatie. Een voorbeeld van een topiclijst is:

Topic: coping-mechanismen

1. Als je een heftige gebeurtenis hebt verslagen, wat doe je dan meestal als je thuiskomt na zo'n dag?
2. Praat je over de gebeurtenis met collega's of anderen?
3. Kan jij specifieke gebeurtenissen voor de geest halen die daadwerkelijk invloed op jou hebben gehad?
 - Vervolgvraag: Zo ja, op welke manier? Hoe ging jij hiermee om?
4. Is het voorgekomen dat je na langere tijd last hebt gekregen van bepaalde gebeurtenissen?
 - Vervolgvraag: Zo ja, wat raakte jou hier dan aan?

- Vervolgvraag: Zo nee, wat zorgde ervoor dat deze gebeurtenissen geen verdere invloed op jou hadden?

Allereerst worden de verschillende motivaties van journalisten voor het bedrijven van journalistiek onderzocht. Deze motivaties spelen een belangrijke rol in de opvatting van het journalistieke werk en vormen daarmee de basis voor de manier waarop incidenten het leven van journalisten beïnvloeden. Journalisten willen met hun werk een maatschappelijke bijdrage leveren aan het onderzoeken en vertellen van de waarheid. In lijn daarmee vinden zij ook dat dit past bij de belofte van de journalistiek: het creëren van een democratische samenleving. Verschillende factoren spelen een rol in de motivatie van journalisten, zoals het ervaren van een gevoel van autonomie, het hebben van een sociale werkomgeving en andere intrinsieke motivaties, zoals het maken van een betekenisvol verhaal. Om meer te weten te komen over de motivaties van journalisten werd gevraagd wat hun innerlijke drijfveer is om incidenten te verslaan.

Vervolgens worden de karaktereigenschappen en coping-mechanismen van journalisten onderzocht. Dit is relevant, omdat blijkt dat specifieke karaktereigenschappen en coping-mechanismen effect hebben op de manier waarop journalisten heftige gebeurtenissen verwerken. Karaktereigenschappen en coping-mechanismen zijn nauw met elkaar verbonden. Journalisten met neurotische en dwangmatige karaktereigenschappen ervaren eerder stresssymptomen en ontwikkelen als gevolg daarvan minder goede coping-mechanismen, zoals overmatig drinken. Journalisten met stabiele karaktereigenschappen, zoals het hebben van een positief zelfbeeld, ervaren daarentegen minder stresssymptomen en ontwikkelen daardoor sterkere coping-mechanismen, zoals het hebben van veerkracht.

Om meer te weten te komen over de karaktereigenschappen van de journalisten werd hen gevraagd wat de ideale karaktereigenschappen zijn van een journalist die incidenten verslaat. Vervolgens werd gevraagd of zij hierin overeenkomsten zien met zichzelf. Indien daar ruimte voor leek bij de respondent, werd gevraagd naar hoe hij zichzelf zou omschrijven als persoon: open, gesloten, empathisch of driftig. Wanneer een journalist niet zelf begon te praten over hoe hij omging met specifieke gebeurtenissen, werd hem gevraagd wat hij meestal doet als hij thuiskomt na een dag waarin hij heftige gebeurtenissen heeft meegemaakt; of hij over de gebeurtenis praat met collega's of op een andere manier met de gebeurtenis omgaat. Ook werd gevraagd of hij last heeft gekregen van bepaalde gebeurtenissen en wat hem hierin raakte of juist ervoor zorgde dat gebeurtenissen geen of in mindere mate impact hadden.

Tenslotte werd het werkplezier van journalisten onderzocht en de rol van de nieuwsorganisatie. Aangaande het werkplezier werd gevraagd of verslaggeving van incidenten de stemming van de journalist beïnvloedt, of de journalist met nog net zoveel plezier naar zijn werk gaat en welke aspecten van belang zijn in het behouden van plezier in zijn werk. Gericht op de nieuwsorganisatie, werd gevraagd wat de nieuwsorganisatie voor hen betekende nadat zij een incident hadden verslagen en of de nieuwsorganisatie de kwetsbaarheden van journalisten onderkende. Ook werd gevraagd naar de visie van de journalist wat betreft hulp vanuit de nieuwsorganisatie en hoe de werkomgeving en de houding van leidinggevenden een rol voor haar spelen.

Interpretatie

De resultaten van de interviews worden op basis van de vijf topics – ook wel “sensitizing concepts” genoemd - gestructureerd en geanalyseerd. Dit betekent dat tekstfragmenten geselecteerd en verdeeld worden onder de topics “motieven”, “karaktereigenschappen”, “coping-mechanismen”, “werkplezier” en “rol nieuwsorganisatie”. Op basis van deze tekstfragmenten kunnen open, axiale en selectieve codes worden toegepast. De thematische analyse staat gelijk aan het benoemen van de selectieve codes. Zodoende kunnen de selectieve codes worden beschouwd als thema’s, waarbij per topic drie tot vier thema’s worden benoemd. Deze hoofdthema’s bevatten verschillende subthema’s die worden benoemd op basis van de axiale codes. Met zowel de axiale als de selectieve codes kan antwoord worden gegeven op de deelvragen en hoofdvraag. Eveneens maakt dit het mogelijk te reflecteren op de bestaande theoretische literatuur en mogelijke implicaties te benoemen.

Bij de interpretatie van mijn resultaten ga ik ervanuit dat de journalisten die geïnterviewd zijn, beschouwd kunnen worden als kwalitatief goede journalisten. Daarnaast is het, gericht op het thema van de nieuwsorganisatie, van belang rekening te houden met het feit dat journalisten met een vast contract meer met een ‘werkomgeving’ te maken hebben dan freelancejournalisten. Dit kan mogelijke gevolgen hebben voor de gegeven antwoorden.

Ethische reflectie

De interviews hebben in verschillende omstandigheden plaatsgevonden. De eerste vijf journalisten zijn face-to-face geïnterviewd, op de hoofdredacties van de kranten of omroepen waar zij werkzaam zijn. Door het uitbreken van het coronavirus in maart, moesten de overige zeven interviews via het internet plaatsvinden, via de media Zoom en Skype. Het gebruik van

deze digitale communicatievormen kent zowel voordelen als beperkingen voor de gespreksvoering en de datacollectie. Enerzijds kan het feit dat journalisten in hun “eigen omgeving” zijn ertoe leiden dat zij zich comfortabeler voelen en authentiekere antwoorden geven. Anderzijds is non-verbale communicatie minder goed waar te nemen. Letterlijk en figuurlijk kan ruis ontstaan als gevolg van een slechte internetverbinding, waardoor de kwaliteit van het interview afneemt.

Daarnaast is, bij zowel face-to-face interviews als de afgenomen interviews via de media Zoom of Skype, rekening gehouden met mogelijk heftige emoties van de journalist. Wanneer duidelijk werd dat de journalist bij specifieke vragen psychisch lijden ervaarde, werd niet langer over dit thema doorggevraagd. Ook als de journalist aangaf te willen stoppen met het interview, werd dit uiteraard gerespecteerd.

Verder heeft de meerderheid van de journalisten aangegeven anoniem te willen blijven. Enerzijds kan het anonimiseren ertoe hebben geleid dat journalisten vrijuit spraken over hun ervaringen. Anderzijds kan de voorkeur anoniem te willen blijven impliceren dat de houding van journalisten jegens de emotionele impact van verslaggeving terughoudend is en zij niet graag over dit onderdeel van hun werk praten.

Geldigheid en betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van de kwalitatieve analyse heeft betrekking op de volledigheid van de interviews en transparantie over het coderingsschema en data-analyseproces. Elk van de twaalf interviews duurde tussen de 45 minuten en anderhalf uur. De lengte van de interviews kunnen als representatief voor dit onderzoek worden beschouwd. Echter, de man-vrouw verdeling van de respondenten is niet volledig in balans, hetgeen de betrouwbaarheid van het onderzoek beïnvloedt. Mogelijke oorzaken zijn de tijdsdruk waarbinnen de interviews moesten worden uitgevoerd en het beperkte aanbod van journalisten die mee wilden werken aan een interview. Daarnaast is het van belang te benoemen dat de resultaten zijn geïnterpreteerd door de subjectieve blik van de onderzoeker, wat mogelijk implicaties met zich meebrengt. Ondanks dat de data op twee verschillende manieren zijn geanalyseerd, door middel van open, axiaal en selectief coderen en het toepassen van een thematische analyse, kunnen deze op verschillende manieren worden geïnterpreteerd.

Resultaten

Journalisten krijgen in hun werk te maken met heftige gebeurtenissen waar zij verslag van doen, zowel direct als uit de tweede hand. De emotionele impact die deze gebeurtenissen hebben op journalisten is afhankelijk van verschillende factoren. In deze analyse komen vijf factoren aan bod: motieven, karaktereigenschappen, coping-mechanismen, werkplezier en de nieuwsorganisatie. De motieven en karaktereigenschappen van journalisten beïnvloeden de manier waarop zij emotioneel door de gebeurtenissen worden geraakt. De manier van omgaan met gebeurtenissen komt tot uiting in de coping-mechanismen van journalisten. Deze drie factoren beïnvloeden op hun beurt het werkplezier van de journalist. Tenslotte speelt de nieuwsorganisatie een belangrijke rol bij het welzijn van journalisten.

De twaalf journalisten die geïnterviewd zijn voor dit onderzoek hebben verslag gedaan van uiteenlopende incidenten: auto-ongelukken, branden, moorden, kindermisbruik, verkrachting, seksueel misbruik en asiel en integratie. Op basis van een analyse van de gegeven antwoorden zijn per factor drie hoofdthema's en bijbehorende subthema's benoemd, hetgeen overzichtelijk is gemaakt in onderstaande tabellen.

Motieven

Hoofdthema's	Spannend	Macht controleren	Maatschappelijk debat
Subthema's	<ol style="list-style-type: none">1. Voyeurisme2. Afwisseling3. Mooie verhalen	<ol style="list-style-type: none">1. Vechten tegen onrechtvaardigheid2. Systemen onderzoeken3. Problemen aankaarten	<ol style="list-style-type: none">1. Publiek informeren2. Complexe gebeurtenissen uitleggen3. Kwetsbare groepen helpen4. Begrijpen van menselijke acties

Karaktereigenschappen

Hoofdthema's	Stressbestendig	Verbinder	Gevoelig en empathisch
Subthema's	<ol style="list-style-type: none">1. Observeerder2. Situaties inschatten3. Verklaring zoeken	<ol style="list-style-type: none">1. Communiceren met anderen2. Op mensen af durven stappen3. Discussiëren	<ol style="list-style-type: none">1. Merkt veel op2. Open en oprecht

Coping-mechanismen

Hoofdthema's **Positiviteit**

- Subthema's
1. Praten met collega's
 2. Sociale contacten
 3. Loslaten

Afstandelijkheid

1. Professionele rol
2. Inhoud belangrijker dan emotionele impact

Werkplezier

Hoofdthema's **Autonomie en verantwoordelijkheid**

- Subthema's
1. Betekenisvol werk
 2. Financiële zekerheid
 3. Avontuur

Goede werksfeer

1. Werken in een team

Journalistieke omstandigheden

1. Competitieve en vluchtige karakter
2. Spanning
3. Onzekere manier van werken
4. Geweld en agressie

Eigen verantwoordelijkheid

1. Loslaten
2. Ervaring

Nieuwsorganisatie

Hoofdthema's **Helpen journalisten**

- Subthema's
1. Psychologische hulp
 2. Vertrouwenspersonen
 3. Hersteltijd
 4. Trainingen

Meer initiatief tonen

1. Geen zorg of therapie
2. Niet genoeg kennis
3. Weinig aandacht voor verslaggeving uit de tweede hand
4. Hoge werkdruk

Hoofdthema's **Werkomgeving en leidinggevenden**

- Subthema's
1. Veilige werkomgeving
 2. Goede leidinggevende

Motieven

Spanning

De eerste deelvraag richt zich op de motieven van journalisten om verslag te doen van incidenten. Ten eerste willen journalisten incidenten verslaan, omdat zij houden van de spanning en uitdaging ervan. “Ik houd ervan langs het randje te lopen (11)”, “Ik wil graag met de spannende dingen uit deze wereld in aanraking komen (12)” en “Ik houd ervan als de zintuigen geprikkeld worden. Er gebeurt altijd van alles, je weet nooit wat. Die sensatie is onderdeel van het werk, daar heb ik wel lol in (1)” zijn voorbeelden van motieven voor journalisten incidenten te verslaan.

Voyeurisme

Onder andere maakt het zijn van een voyeur het journalistieke werk spannend. Journalisten willen ontdekken wat voor verhaal achter het incident schuilt. Zo zegt een journalist (man; 56; lokale omroep):

Maar wat ik er leuk aan vind is dat, waardoor het ook na 25 jaar nog niet verveelt, je een voyeur kan zijn en alles ziet wat achter de voordeur gebeurt. Bij een rechtszaak wordt alles uitgespit, van de verdachte, van het slachtoffer en van de huiselijke situatie. Hierdoor krijg je een soort totaalbeeld van wat er achter een misdrijf schuilgaat, wat altijd veel meer is dan je denkt en goed is om uit te leggen. Misdaden komen nooit alleen, daar zit altijd een verhaal achter (4).

Afwisseling

Ook de afwisseling in de verslaggeving van incidenten zorgt ervoor dat journalisten hun werk spannend blijven vinden. “De totale afwisseling is echt wat ervoor zorgt dat ik het werk zo leuk vind (12)” en “Ik vind die afwisseling wel heel leuk (7)” zijn antwoorden van journalisten. Zowel de inhoudelijke afwisseling - het verslaan van verschillende thema's - als de mogelijkheid krantenjournalist en televisiejournalist te zijn maakt het werk voor journalisten spannend.

Mooie verhalen

De laatste drijfveer die ervoor zorgt dat journalisten hun werk spannend blijven vinden, is het maken van mooie verhalen. Een journalist (man; 58; lokale omroep) omschrijft dit als volgt:

Het was een combinatie van nieuwsgierigheid en het heel leuk vinden om dingen uit te pluizen. Ik vond het ook heel leuk, en eigenlijk nog wel, om te schrijven. Gewoon om mooie verhalen te maken. Ook een bepaalde mate van ijdelheid speelde daar een rol in. Het is ook wel een stoer beroep (9).

Macht controleren

Ten tweede zien journalisten het als hun taak de macht te controleren en die ter verantwoording te roepen. Naast het feit dat journalisten het controleren van de macht als primaire verantwoordelijkheid zien, vinden zij het interessant machtige personen te controleren. Zo zegt een journalist (man; 26; landelijke krant):

Ik ben in die zin denk ik echt een vrij klassiek ingestoken journalist die het interessant vindt om te controleren, om te kijken waar dingen in de samenleving niet kloppen, waarvan het goed is dat die blootgelegd worden. En ik denk dat ik er mede daardoor echt achter ben gekomen dat ik de economie een heel interessant veld vind (3).

Vechten tegen onrechtvaardigheid

Eén van de redenen dat journalisten de macht willen controleren is, omdat zij willen vechten tegen onrechtvaardigheid. Juist het verslaan van incidenten, met name uit de tweede hand, kan het onrecht in de wereld aan de kaak stellen. Een journalist (man; 36; landelijke omroep) zegt hierover:

Ik dacht wel na mijn eerste studiedag “oh, dit past wel bij me”. Nu gaandeweg kom ik er een beetje achter dat mijn gevoel voor onrecht een grote motivatie is. Er is een aantal zaken waar ik heel slecht tegen kan: mensen die niet eens pech hebben, maar die worden genaaid. Dat vind ik ook ergens fascinerend, mensen die altijd verliezen, waarbij ik het dan interessant vind uit te zoeken waar dat precies doorkomt (2).

Systemen onderzoeken

Een andere reden die voor journalisten ten grondslag ligt aan het controleren van de macht, is het onderzoeken van systemen. Zo zegt een journalist (vrouw; 31; landelijke krant): “Ik denk dat je primaire verantwoordelijkheid als journalist is om te kijken hoe bepaalde systemen in elkaar zitten, wie waar verantwoordelijk voor is en wie je waarop kunt aanspreken (10)”.

Problemen aankaarten

Verder willen journalisten problemen aankaarten om de macht te controleren. De incidenten waar zij verslag van doen kunnen wijzen op bestaande problemen in de samenleving.

Journalisten vinden het belangrijk dat problemen worden blootgelegd en vervolgens worden opgelost (3).

Maatschappelijk debat

Het derde motief van journalisten die verslag doen van incidenten is het leveren van een bijdrage aan het maatschappelijk debat. Een journalist (man; 56; lokale omroep) zegt hierover:

Je hoeft als journalist de waarheid niet in pacht te hebben, maar je kan wel een rol spelen in de besluitvorming door vragen te stellen of mensen een platform te geven om een bijdrage te leveren aan een discussie. (. . .) Als ik nou de enige journalist ter wereld zou zijn, dan zou ik dat misschien kritischer moeten doen, maar ik weet ook dat ik maar een stemmetje of radertje ben dat mensen een stem geeft, een stem in het hele koor dat bestaat. Het geven van die stem is belangrijk genoeg (1).

Publiek informeren

Het informeren van het publiek helpt bij het leveren van een bijdrage aan het maatschappelijk debat. Heftige gebeurtenissen worden op een heldere manier uitgelegd aan het publiek, waardoor het weet wat er in de samenleving speelt. Zo vertelt een journalist (vrouw; 32; landelijke krant):

Ik zit daar [de rechtbank] namens mijn lezers die daar zelf niet bij aanwezig kunnen of mogen zijn. Dus ik probeer hen zo goed mogelijk te informeren. Dit doe ik niet alleen feitelijk, want ook probeer ik over te brengen wat er nou eigenlijk allemaal in zo'n rechtbank gebeurt. (. . .) Er gebeurt heel veel in de wereld en ik vind het mooi dat mensen die mijn stuk lezen, denken van "oh nu begrijp ik er wat meer van". Je bent de ogen en oren van lezers en wilt de wereld om ons heen meer inzichtelijk maken (5).

Complexe gebeurtenissen uitleggen

Journalisten vinden het belangrijk complexe gebeurtenissen inzichtelijk te maken voor het publiek. Zij willen het totaalbeeld achter heftige gebeurtenissen vertellen om zo aan te tonen dat de werkelijkheid gecompliceerder is dan menigeen denkt. Zij vinden het belangrijk de essentie en context van onderwerpen te vertellen, vooral als het heftige onderwerpen betreft.

Zo vertelt een journalist (man; 56; lokale omroep) over een rechtszaak, waarbij iemand als slachtoffer en dader kan worden gezien:

Elke mishandeling is bijna het gevolg van zelf mishandeld te zijn in de jeugd. Zo wordt het stokje doorgegeven. Ik vind het dan altijd weer belangrijk het complete verhaal te blijven vertellen (4).

Dat vind ik dus interessant, dat je ziet: het is altijd ingewikkelder en genuanceerder. Ik vind het noodzakelijk om dat ook uit te leggen. De buitenwacht zal vaak toch vrij simplistisch naar dat soort dingen kijken: het is een dader en een slachtoffer (4).

Kwetsbare groepen helpen

Ook spreken journalisten over hun missie de wereld mooier te maken door het helpen van kwetsbare groepen in de samenleving en deze beter te representeren in de media. Zo vertelt een journalist (vrouw; 31; landelijke krant):

Er zijn zoveel mensen voor wie niemand opkomt... De kans dat mensen in een systeem vastlopen is zo groot, omdat het zo ingewikkeld is, dat ik denk dat juist daar een verantwoordelijkheid voor de journalistiek ligt: het opkomen voor kwetsbare mensen of mensen in kwetsbare situaties (10).

Begrijpen van menselijke acties

Journalisten zijn gefascineerd door de acties van mensen en willen onderzoeken waarom mensen zijn zoals ze zijn en doen zoals ze doen. Een journalist (man; 37; landelijke krant) zegt hierover:

Alles wat een klein beetje schuurt en bijt, wat mensen ook interessant vinden zonder dat ze dat willen toegeven, dat motiveert mij. (. . .) Er is een reden dat mensen die verhalen altijd willen zien en lezen, dat boeit mensen en mij dus ook. Juist op de momenten dat het een beetje spannend wordt, vind ik het interessant daar doorheen te prikken en te onderzoeken waarom mensen zijn zoals ze zijn en doen wat ze doen (7).

Karaktereigenschappen

Stressbestendig

De tweede deelvraag richt zich op de karaktereigenschappen van journalisten en welke eigenschappen journalisten moeten bezitten om zelf geen (emotionele) schade op te lopen. Ten eerste moet een journalist die verslag doet van incidenten stressbestendig zijn, wil zij kwalitatief goed verslag kunnen doen. Zij moet over een bepaalde mate van onverschrokkenheid beschikken en tegen een stootje kunnen, zoals het kunnen aanschouwen van leed. Zo zegt een journalist op de vraag over welke eigenschappen een journalist moet beschikken (man; 58; lokale omroep):

Nou ja, wat ik zeg, die kalmte. Ik denk ook wel een zekere mate van onverschrokkenheid. Ik heb een tijdje samengewerkt met een misdaadverslaggever. Nou ja die zit natuurlijk veel in de wereld van de misdaad. Ik heb gezien dat hij overal op afstapt en een mate van onverschrokkenheid kent, zonder dat hij roekeloos is. Dus als je over die eigenschappen beschikt, helpt dat wel (9).

Observeerder

Stressbestendigheid helpt de journalist situaties goed te kunnen observeren en waarnemingen te kunnen vertalen naar de kijker. Een journalist (man; 37; lokale omroep) vertelt: “Je moet heel erg observeren wat je ziet en dat vertalen naar de kijker (8)”. Een andere journalist (vrouw; 32; landelijke krant) zegt hierover:

Ja, observeren is best wel belangrijk. Een collega die heel goed is in reportages zei een keer: “wat mensen wel eens vergeten is dat als je ergens bent, je eerst op een bankje moet gaan zitten en gewoon moet rondkijken in plaats van meteen mensen aanspreken. Ga gewoon eens zitten en kijken, waar ben ik, wat zie ik, wat valt me op, gewoon eens observeren (5).”

Situaties inschatten

Daarnaast helpt stressbestendigheid journalisten om situaties goed in te schatten. Dit betekent dat journalisten in staat zijn situaties te lezen, kalm blijven onder alle omstandigheden en hun logisch verstand gebruiken. Zo vertelt een journalist (man; 37; lokale omroep) over de verslaggeving van branden:

Ja, ik denk dat je altijd goed moet nadenken in dit vak waar je naartoe gaat en wat de gevolgen zouden kunnen zijn. Beschermingsmaatregelen bij

branden bijvoorbeeld. Ik heb wel eens bij een brand gestaan, waarna ik een week lang last had van m'n longen. Dat ik dacht van, oh shit, daar had ik van tevoren niet zo over nagedacht. Dat kwam ook niet vanuit de werkgever overigens. Ja je moet altijd, als je ergens naartoe gaat, heel goed inschatten, waar ga je naartoe, wat is de omgeving, hoe kom je ook ergens weer weg (8).

Verklaring zoeken

Stressbestendigheid helpt journalisten ook direct de verklaring in een verhaal of situatie te herkennen. Een journalist (man; 37; lokale omroep) zegt hierover:

Nou, ik heb daar de afgelopen tijd natuurlijk wel over nagedacht [welke gebeurtenis indruk heeft gemaakt]. Maar ik vond dat heel lastig. Waarom? Omdat uiteindelijk bij elk iets waar je verslag van doet, of dat nou groot of klein is, je functie als journalist altijd is om meteen de verklaring te zoeken. Dus je schiet heel erg in de verklarende rol. Laat ik zeggen, ik heb in ieder geval nooit iemand op straat onder een laken zien liggen (8).

Verbinder

Communiceren met anderen

Ten tweede noemen journalisten verbinding maken met mensen als belangrijke karaktereigenschap voor het zijn van een goede journalist. Hierdoor kunnen zij goed met anderen communiceren. Een journalist zegt (vrouw; 32; landelijke krant):

Ja, nou, je moet wel met mensen kunnen communiceren. Je moet bij heftige verhalen niet als een rationele hork daar zitten. Je moet verbinding kunnen maken met mensen, want ja, waarom zouden ze anders hun verhaal vertellen, als je daar als een robot rationeel vragen zit te stellen. Dus die kant moet je zeker hebben (5).

Op mensen af durven stappen

Een verbinder durft ook makkelijk op mensen af te stappen. Vaak beschikt dit type journalist over een extraverte persoonlijkheid. Een journalist (vrouw; 40; lokale omroep) zegt hierover:

Ik ben heel extravert. Ik lul de oren van je kop, ik ben een beetje een gangmaker hoor, zo van, huppakee, iedereen mee. Ik ben wel heel erg van gaan, gaan, gaan, gaan. Ik stap ook makkelijk op mensen af en kan mij heel goed gedragen naar de situatie (12).

Discussiëren

“Verbinders” houden ervan met anderen te discussiëren. Een journalist (vrouw; 32; landelijke krant) vertelt:

In discussies ben ik vaak wél haantje-de-voorste, omdat ik heel erg houd van discussiëren over de politiek, maar altijd haantje-de-voorste ben ik niet. Ik ben soms ook heel erg een kat uit de boom kijker. Je hoeft echt niet altijd het hoogste woord te hebben. Juist niet denk ik zelfs. Je moet vooral goed kunnen kijken en luisteren. Als je heel dominant bent, dan hoor je jezelf graag praten, nou, dat heeft vaak weinig zin, want het gaat in het stuk niet om jou (5).

Gevoelig en empathisch

Ten derde is een journalist die verslag doet van incidenten gevoelig en empathisch. Dit houdt in dat journalisten zich goed in andere mensen kunnen inleven (2) en de indruk wekken dat zij begrijpen wat de ander vertelt (4). Een journalist zorgt ervoor dat mensen zich op hun gemak voelen bij hen (6). Het benaderen van mensen met empathie is een voorwaarde voor het zijn van een goede journalist, zoals de volgende journalist benadrukt (man; 55; landelijke omroep):

Als je ergens naartoe gaat, krijg je te maken met de emotie van mensen. Dus je kunt wel heel rationeel, koel, beheerst en professioneel met je camera aan komen lopen, van ik ben van deze omroep en ik heb drie vragen voor u, maar je treedt iemand tegemoet in zijn emotie. Dus als je totaal niet empathisch bent, denk ik ook dat je niet heel erg geschikt bent voor dit vak, want je kunt niet anders dan dat je die mensen met een bepaalde empathie benadert. En dat heeft niks te maken met professionaliteit (11).

Merkt veel op

Gevoelige en empathische journalisten kunnen veel zien en opmerken op emotioneel en feitelijk gebied. Een journalist (man; 56; lokale omroep) zegt hierover:

Ik geloof dat het belangrijk is dat je veel ziet en opmerkt, ook datgene wat niet geschreven, gedrukt of gezegd wordt en wat mensen niet willen laten zien. Dat betekent dat je tussen de regels door kan lezen, kan luisteren en kan kijken, zowel op emotioneel als feitelijk gebied, waarbij feiten het belangrijkste zijn (1).

Open en oprecht

Ook zijn empathische en gevoelige journalisten vaak open en oprecht. Hierdoor komen zij geloofwaardig en betrouwbaar over, wat ertoe kan leiden dat eventuele betrokkenen bij incidenten eerder hun verhaal doen. Zo zegt een journalist (vrouw; 36; freelancer):

Mensen voelen zich altijd wel goed bij mij. Dat krijg ik ook vaak te horen. Of dat nou mensen op hoge posities zijn of gewoon iemand die om de hoek woont. Ik kan altijd met iedereen goed overweg. Ze krijgen het gevoel bij mij dat ze veel dingen kwijt kunnen, dat ik te vertrouwen ben. Dat vind ik belangrijk, dat je goed oprecht overkomt (6).

Coping-mechanismen

Effecten

Heftige emoties

Heftige gebeurtenissen hebben verschillende effecten op journalisten, met verschillende reacties tot gevolg. Zo ervaart een aantal journalisten heftige emoties in de vorm van PTSS-symptomen. Dit uit zich onder andere in het hebben van controledrang, angsten en paniekaanvallen. Een journalist (vrouw; 36; freelancer) vertelt hierover:

Twee jaar geleden ging ik voor het eerst naar de huisarts. Ik werd meegenomen door m'n moeder, omdat ik heel erge controledrang had. Zo wilde ik bijvoorbeeld controleren of er brand was of dat er iets met m'n moeder gebeurde of ging ik tien keer kijken of het gasfornuis wel echt uit was, dat soort dingen. Ik had gewoon paniekaanvallen eigenlijk. (. . .) Ja en toen kreeg ik dus pas geleden te horen dat ik PTSS heb (6).

Chagrijnig en prikkelbaar

Journalisten kunnen ook chagrijnig en prikkelbaar zijn zonder dat dit duidt op PTSS-symptomen. Dit heeft er vaak mee te maken dat ze over hun grenzen heengaan. Een journalist (vrouw; 40; lokale omroep) zegt hierover:

Ik denk dat de valkuil is... Dat wij zo gedreven zijn om te laten zien wat er gebeurt, omdat dat ons werk is, dat we in eerste instantie een knop omzetten en doen, doen, doen, doen, doen, om vervolgens met de gebakken peren te zitten. Waar een normaal iemand dit niet zou doen, gaan wij het juist draaien, omdat wij vinden dat dat ons werk is, om er pas achteraf achter te komen dat het toch best wel heftig was (12).

Frequentie heftige gebeurtenissen

Ook heeft het aantal heftige gebeurtenissen dat een journalist meemaakt invloed op haar reactie. Dit betekent dat zij heftige gebeurtenissen niet als vervelend ervaart, zo lang het niet te vaak gebeurt. Een journalist vertelt met betrekking hiertoe:

Nou, als ik er nu over nadenk, denk ik dat ik het [gebeurtenis] niet als zodanig vervelend heb ervaren. In ieder geval niet zo vervelend, dat ik het nu niet meer zou willen doen. Ik denk dat ik het wel kan, maar het is wel heftig. Het hoeft niet te vaak te gebeuren, laat ik het zo zeggen (3).

Positiviteit

Praten met collega's

De derde deelvraag gaat over de coping-mechanismen van journalisten en welke mechanismen journalisten hanteren, die verslaggeving doen van incidenten, om met de effecten van gebeurtenissen om te gaan. Een meerderheid van de journalisten gaat op een positieve manier met de gebeurtenissen om. Dit uit zich onder andere in het praten over de gebeurtenis met collega's en leidinggevenden, hetgeen als een vorm van therapie kan worden gezien. Een journalist (vrouw; 32; landelijke krant) beaamt dit door te zeggen:

Ja, ik praat continu over het vak en wat ik heb meegemaakt met collega's, ondanks dat ik in een drukke week amper op de redactie ben en veel weg. Want als er iets kenmerkend is aan journalisten, is dat ze continu over hun vak praten (5).

Sociale contacten

Daarnaast gaat een journalist op een positieve manier met de gebeurtenis om als hij, naast de journalistieke (sociale) omgeving, een goed sociaal - en privéleven heeft. Een journalist (vrouw; 32; landelijke krant) zegt hierover:

Na die [naam] zaak heb ik ook tegen m'n vriend gezegd, kom we gaan nu uiteten. We gaan nu even eruit, even gezellig. Dat helpt me enorm. Dat is hetzelfde als je met vrienden de kroeg ingaat op vrijdagavond. Ik vertel dan een halfuur over wat ik allemaal heb gezien en meegemaakt om daarna weer over te gaan tot de orde van de dag. Dus ik denk dat het heel belangrijk is om, ondanks dat dat voor iemand anders misschien een stuk hardlopen is, het sociale leven op te zoeken (5).

Loslaten

Een ander coping-mechanisme om op een positieve manier met gebeurtenissen om te gaan is het loslaten van hiervan. Een goede voorbereiding helpt (2). Ook sporten (5), mediteren (2), het schrijven over de gebeurtenis (10), inplannen van rustmomenten (3), wandelen (7) en het uiten van emoties en begrijpen hiervan (11), kunnen gezien worden als manieren gebeurtenissen los te laten. Zo vertellen journalisten "Ik kon het eigenlijk weer heel makkelijk loslaten, omdat we heel goed voorbereid dat onderzoek ingingen (2)" of "Als de gebeurtenissen tot laat duurden, ging ik een halfuur op de bank zitten en daarna slapen. Als het heel heftig was, ging ik vaak een rondje wandelen (7)".

Afstandelijkheid

Professionele rol

Naast positiviteit is afstandelijkheid een manier voor journalisten om met heftige gebeurtenissen om te gaan. Veel journalisten houden figuurlijk afstand tot de gebeurtenissen waar zij verslag van doen, wat ervoor zorgt dat zij hier beter mee om kunnen gaan. Eén van de coping-mechanismen om deze afstand te bewaren is het aannemen van een professionele rol. Het behouden van deze rol lukt hen door de heftige gebeurtenissen die zij meemaken alleen als werk te zien. Daarnaast maken verschillende journalisten van zichzelf een robot, om niet door de gebeurtenissen geraakt te worden. Met betrekking hiertoe vertelt een journalist (man; 56; lokale omroep):

Ik stond hem te interviewen terwijl hij daar mee bezig was [een patholoog]. En natuurlijk stel je dan ook zo'n logische vraag als "hoe kan je dit volhouden?" en toen zei hij "door het als een ding te zien en dat helpt". Ik weet dat dat voor rechercheurs ook geldt. Als je er te zeer emotioneel bij betrokken raakt, dat je denkt van "ah, dat kan mijn kind zijn" dan ga je het niet redden. Dus je moet het echt als een object zien (4).

Inhoud belangrijker dan emotionele impact

Tevens bewaren journalisten afstand tot de gebeurtenissen door meer belang te hechten aan de inhoud, dan aan de emotionele impact. Dit beaamt een journalist door te zeggen (man; 37; freelancer):

Maar ik vind dat je er op de werkvloer sowieso wel over kunt praten. Je hebt het altijd wel over dingen die je meemaakt... Je bespreekt ook ethische dilemma's, van goh, zullen we dit wel of niet noemen. Dus ja, je bent altijd wel met onderwerpen bezig. Alleen dat gaat natuurlijk heel erg over het onderwerp. Ook omdat we zo in de wedstrijd zitten. Je bent altijd met het onderwerp bezig en nooit met, wat doet de gebeurtenis nou met mij (8).

Werkplezier

Autonomie en verantwoordelijkheid

De vierde vraag richt zich op het werkplezier van journalisten en hoe verslaggeving van incidenten dit beïnvloedt. Ten eerste hechten journalisten veel waarde aan het hebben van voldoende autonomie en verantwoordelijkheid voor het behouden van hun werkplezier. Het hebben van voldoende tijd speelt hierin een belangrijke rol. Daarnaast is het van belang dat leidinggevendenden journalisten voldoende autonomie geven, zodat zij de vrijheid en de tijd hebben hun verhalen te vertellen. Journalisten zeggen hierover: “Autonomie staat bij mij echt bovenaan. Dat je de vrijheid hebt om de verhalen te maken waarvoor jij journalist bent geworden (5)” en “Nou, ik ervaar meer plezier, omdat het me gelukt is de sleur van een redactie te doorbreken en meer vrijheid voor mezelf te creëren. (. . .) In die zin geniet ik meer van mijn werk dan daarvoor (3)”.

Betekenisvol werk

Eén van de voorwaarden voor het hebben van voldoende autonomie en verantwoordelijkheid is het verrichten van betekenisvol werk. Dit betekent dat journalisten het gevoel willen krijgen relevante dingen te doen en over onderwerpen te mogen schrijven die in hun optiek leuk en interessant zijn (4). “Ik voel heel veel autonomie als journalist. Ik kan heel erg m’n eigen keuzes maken en m’n eigen verhalen uitzetten, dus dat vind ik heel fijn. Ik vind de onderwerpen waarover ik nu schrijf heel leuk (6)”. Een andere journalist zegt:

Ja, en dat je ook wel het gevoel hebt dat je relevante dingen aan het doen bent, dat is ook wel belangrijk. Dat je het ergens voor doet en iets aan het bijdragen bent. Ik denk dat dat ook een beetje frustrerend is, je wilt niet alleen vrijheid, maar ook ‘vrijheid’ relevante dingen te doen (3).

Financiële zekerheid

Daarnaast is het belangrijk voor journalisten financiële zekerheid te hebben. Een journalist ervaart meer plezier en autonomie als hij geen stress heeft over zijn financiën en voldoende betaald wordt (7).

Avontuur

Het avontuurlijke aspect van de journalistiek draagt ook bij aan het werkplezier van journalisten en het gevoel van autonomie dat zij ervaren in het werk. Journalisten komen op de meest bizarre plekken en met de meest veelzijdige mensen in aanraking (5).

Goede werksfeer

Werken in een team

Ten tweede is een goede werksfeer voor veel journalisten belangrijk om plezier in hun werk te ervaren. Eén van de aspecten die bijdraagt aan een goede werksfeer is het werken in een team. Dit beaamt een journalist (man; 36; landelijke omroep), naast ook veel belang te hechten aan het hebben van voldoende tijd:

Ik vind vooral tijd belangrijk, zodat ik een onderwerp kan onderzoeken. (. . .) En daarnaast ook vooral het werken in een team. Als ik het in m'n eentje zou moeten doen... Ik denk dat ik het wel zou kunnen, maar ik denk niet dat het de beste manier is. Dus het hebben van tijd en een goed team om je heen; ik denk wel dat dat de twee belangrijkste dingen zijn voor mij om dit werk ook echt leuk te blijven vinden (2).

Journalistieke omstandigheden

Competitieve en vluchtige karakter

Ten derde heeft de competitieve, harde en vluchtige journalistieke wereld invloed op het werkplezier van journalisten: prestatie en druk spelen een grote rol in de journalistieke wereld (12). De snelheid zorgt ervoor dat er minder aandacht is voor het welzijn van journalisten (10). Journalisten zijn niet blij met deze ontwikkelingen en vinden dat het beroep zwaarder is geworden (4). De journalistiek wordt gezien als een wereld met veel concurrentie en weinig loyaliteit jegens elkaar (6). Daarnaast heeft de hoge werkdruk een negatieve impact op het werkplezier van zowel jonge als oude verslaggevers (10).

Spanning

Inherent aan dit competitieve en vluchtige karakter is de spanning van de journalistiek, die het werkplezier zowel positief als negatief beïnvloedt. Enerzijds gedijen journalisten goed op de adrenaline die onderdeel is van het journalistieke vak, houden zij van naar buiten gaan en

verschillende verhalen maken én van de uitdaging die daarbij hoort (10). Anderzijds kan de spanning ook leiden tot faalangst. Zo zegt een journalist (man; 56; lokale omroep):

Ja, de plezieren en on-plezieren die verschuiven soms wat. Ik heb heel lang dit werk met pijn in m'n buik gedaan, omdat ik het gewoon zo spannend vond en bang was om te falen. Je komt één of twee keer per dag in compleet onbekende situaties terecht, waar je direct die dag examen in moet doen. (. . .) Nu moet ik soms ergens naar toe waarvan ik denk, jeetje moet ik dat nou doen, dat heb ik al duizend keer gedaan (1).

Onzekere manier van werken

De onzekere manier van werken in de journalistiek heeft tot gevolg dat journalisten over het algemeen minder plezier beleven aan hun werk. Met name freelance-journalisten ervaren de negatieve impact van deze onzekerheid. Dit beaamt een journalist (man; 26; landelijke omroep):

Kijk, mijn werk is dan freelance hè. Qua arbeidsomstandigheden, als dat ook onder welzijn valt, is er nog wel veel om uit te diepen. Voor velen is de journalistiek niet de meest gunstige sector voor het krijgen van heel goede arbeidsvoorwaarden. (. . .) Het is een onzekere manier van werken. Ja, ik kan mij wel voorstellen dat dat veel voor het welzijn van de journalist doet (3).

Geweld en agressie

Journalisten krijgen in hun werk steeds vaker te maken met geweld en agressie, met een negatieve impact op hun werkplezier tot gevolg. Een journalist (man; 37; lokale omroep) vertelt over een incident, waarbij hij agressie en geweld van dichtbij heeft meegemaakt:

(. . .) met een zekere spanning ga je zo'n wijk in en ga je live met een plopkap. Op dat moment is het duidelijk dat je van de media bent. Terwijl ik live ging werd ik belaagd door allerlei tienerjongens. Dan ga je wel in een soort alarmmodus. Stress schiet omhoog, maar toch moet je wel rustig blijven, omdat je iets live moet vertellen. Daarna ben je echt even aan het aftrillen zeg maar en moet je wel even tot rust komen. Dat zijn wel heftige momenten, ook al is het heel kort (8).

Eigen verantwoordelijkheid

Loslaten

Ten vierde hebben journalisten een eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van hun werkplezier. Als journalisten in staat zijn makkelijk gebeurtenissen los te laten, behouden zij hun werkplezier (5). Op deze manier is het voor journalisten, als zij met goede verhalen komen, overal prettig werken (8). Zo vertelt een journalist (vrouw; 32; landelijke krant):

Nou, stemming, ik denk wel dat het [gebeurtenissen] mij beïnvloedt. Als ik heftige interviews heb gehad, (. . .) waarbij je zeer geconcentreerd bent en in aanraking komt met heftige emoties, merk ik dat ik na afloop wel moe ben. Dan moet ik echt even bijkomen zeg maar. En ik denk dat het heel belangrijk is een manier te hebben daarvan af te komen, na je werk. Want je moet op de een of andere manier je werk kunnen loslaten (5).

Ervaring

Daarnaast speelt de ervaring die journalisten hebben een rol in hoeveel plezier zij beleven aan hun werk. Journalisten met meer ervaring kunnen hun werkplezier beter sturen dan journalisten met minder ervaring. Zo antwoordt een journalist op de vraag of haar plezier is afgenomen of toegenomen (vrouw; 32; landelijke krant):

Het is echt een geweldige baan. En ik denk dat hoe ervarener je wordt, hoe meer plezier je beleeft. In het begin ben je misschien nog onzeker over allerlei dingen. Zo heb ik drie jaar op losse - en vaste contracten gewerkt. Je bent heel erg bezig met je plek te veroveren. Meer ervaring zorgt er juist voor dat je meer eigen kunt zijn in je werk. Dus ik beleeft zeker niet minder plezier, absoluut niet (5).

Rol nieuwsorganisatie

Helpen journalisten

Psychologische hulp

De vijfde deelvraag richt zich op de rol van de nieuwsorganisatie en wat zij betekent voor journalisten die verslag doen van incidenten. Zo biedt de nieuwsorganisatie haar journalisten een helpende hand door bijvoorbeeld te beschikken over een systeem van psychologische hulp (11). Daarnaast biedt de nieuwsorganisatie bescherming en therapie aan diegenen die daar behoefte aan hebben (9). Journalisten vinden dat de nieuwsorganisatie een grote verantwoordelijkheid heeft in het zorgen voor journalisten, bijvoorbeeld door het aanbieden van (mentale) trainingen (9).

Vertrouwenspersonen

Vertrouwenspersonen in de nieuwsorganisatie kunnen een helpende hand bieden aan journalisten. Zo vertelt een journalist (man; 37; lokale omroep): “Er zijn natuurlijk ook wel vertrouwenspersonen op ons werk waar we mee kunnen praten als dat nodig is. Al heb ik mij tot op heden niet geroepen gevoeld dat te doen (8)”.

Hersteltijd

Ook biedt de nieuwsorganisatie journalisten een helpende hand door hen tijd te geven te herstellen van heftige gebeurtenissen die zij hebben meegemaakt. Dit is een manier om de journalist te ondersteunen, zoals de volgende journalist (man; 56; lokale omroep) benadrukt:

In de 25 jaar dat ik hier werk niet [op de vraag of trainingen worden georganiseerd]. Ik weet wel dat als ik hier in elkaar stort mensen mij hulp aanbieden. Als ik m'n werk niet meer kan doen, dan krijg ik alle tijd om beter te worden. Zo helpen ze mij aan therapie of mag ik thuisblijven en aangepast werk doen (1).

Trainingen

Daarnaast is in Nederland PersVeilig opgericht om journalisten te helpen die in hun werk met geweld en agressie te maken krijgen, hetzij op straat of via sociale media. De trainingen van PersVeilig kunnen journalisten helpen om beter met stressvolle situaties om te gaan. Een

journalist (man; 55; landelijke omroep) illustreert aan de hand van een voorbeeld één van de redenen waarom PersVeilig is opgericht:

Ik heb de afgelopen jaren allerlei gesprekken gevoerd met journalisten die hier in Nederland te maken hebben met zaken omtrent veiligheid. Heel veel journalisten melden zich bij PersVeilig als er incidenten zijn gebeurd. Dit bestaat uit een scala aan meldingen. Daar waar incidenten zijn gebeurd en journalisten heengaan, zoals bij moord, kunnen ze belaagd worden of agressief worden bejegend door mensen uit de buurt of mensen die er ook bij staan. Dat gebeurt veel (11).

Meer initiatief tonen

Geen zorg of therapie

Echter, verschillende journalisten vertellen dat een helpende hand in de vorm van zorg of therapie binnen nieuwsorganisaties ontbreekt. “Nee, dat heb ik nog nooit gehad. Ik heb ook nog nooit gehoord dat dat er is (5)”. Een andere journalist (man; 56; landelijke omroep) zegt hierover:

Nog nooit heeft iemand, in de dertig jaar dat ik hier werk, ooit de vraag gesteld: “trek je het nog wel of zou je het fijn vinden om er met iemand over te praten?” Volgens mij bestaat dat ook niet, ik heb dat ook nooit van een andere omroep of krant gehoord. (4)

Niet genoeg kennis

Daarnaast blijkt dat de rol van de nieuwsorganisatie beperkt is, omdat het over onvoldoende kennis en kunde beschikt wat betreft de impact die nieuwsgebeurtenissen op journalisten kunnen hebben. Een journalist (man; 56; lokale omroep) zegt hierover:

Er is gewoon onbekendheid of onkunde. Ik zou het niet onverschilligheid willen noemen, want op het moment dat je het [emotionele impact van gebeurtenissen] aangeeft denkt iedereen, natuurlijk, ja. Die betrokkenheid is er, maar het komt gewoon niet in ons op aandacht eraan te besteden. We kunnen vol verontwaardiging commissarissen van de politie vragen waarom zij in godsnaam politiemensen met stress niet bijstaan, maar dat stress bij onszelf wel eens een rol zou kunnen spelen is absoluut onbespreekbaar (1).

Weinig aandacht voor verslaggeving uit de tweede hand

Het tonen van meer initiatief is belangrijk bij journalisten die heftige gebeurtenissen uit de tweede hand verslaan. Dit is een onderwerp dat volgens journalisten meer aandacht verdient,

omdat het uit de tweede hand aanhoren van oorlogstrauma's (6) of zien van heftige beelden (12) traumatisch kan zijn.

Hoge werkdruk

De nieuwsorganisatie is zich weinig bewust van de hoge werkdruk waarmee journalisten te maken hebben. Journalisten moeten zelf aangeven, wanneer zij hebben overgewerkt, rust te willen nemen. Dit vereist van journalisten dat zij in staat zijn goed hun grenzen te bewaken en goed te kunnen plannen. Zo zegt een journalist (vrouw; 31; landelijke omroep):

Ik denk dat een journalist tegenwoordig als eigenschap moet hebben, en dat lukt mij over het algemeen goed, dat je goed moet kunnen plannen en je grenzen moet kunnen bewaken. Bijvoorbeeld gisteren, (. . .) heb ik van negen tot elf gewerkt. Dan moet je echt zelf zeggen, oké, ik begin vandaag om twaalf uur, want dat zegt niemand tegen je. Nu kan ik dat wel maken, maar zeker als je net begint is dat heel ingewikkeld (10).

Werkomgeving en leidinggevend

Veilige werkomgeving

Ten derde beïnvloeden de werkomgeving en leidinggevend journalisten in hun omgang met gebeurtenissen. De nieuwsorganisatie moet een veilige plek zijn, waar op een informele manier met gebeurtenissen wordt omgegaan en over gepraat kan worden (12). Het is van belang dat het tonen van emoties niet als slap wordt gezien. In lijn hiermee zegt een journalist over het belang van een veilige werkomgeving: “Nou, dat je het idee hebt dat je het van je af kan praten zonder dat jij als slap wordt gezien (12)”. Ook het houden van rekening met elkaar zorgt voor een fijne werkomgeving. “Ik denk dat het heel goed is dat mensen rekening met elkaar houden, dat mensen hun grenzen leren aangeven en dat werkgevers daarnaar luisteren (7)”.

Goede leidinggevende

Een nieuwsorganisatie met een goede chef is belangrijk voor de manier waarop journalisten met gebeurtenissen omgaan. Journalisten zeggen hierover “Daarnaast heb je ook een goede chef nodig die op een vertrouwelijke manier, niet in het openbaar, erover wil praten. Die gewoon af en toe een keer gaat checken van, hé hoe gaat het (2)” en “Dus het is ook heel erg van belang dat er iemand is die je “back” heeft, die ruimte en tijd voor je maakt als je iets

erover [de gebeurtenis] wilt zeggen (12)”. Journalisten hechten veel waarde aan een grote betrokkenheid vanuit de nieuwsorganisatie. Een journalist (man; 56; lokale omroep) zegt hierover:

Het is meer dat je denkt van, ja verrek, het is eigenlijk nog nooit ter sprake gebracht [hulp vanuit de nieuwsorganisatie] en het zou wel een soort van betrokkenheid tonen. Net zoals je het prettig vindt dat er op je items, of dingen die je maakt, gereageerd wordt. Het is meer in de categorie, betrokkenheid bij je personeel in bredere zin, dan dat ik echt specifiek behoefte heb aan op een sofa liggen, zoals ik nu een beetje doe, en vertellen over wat me is overkomen en m'n hart wil luchten (4).

Conclusie en discussie

De conclusie wordt getrokken op basis van de theoretische literatuur en de geanalyseerde resultaten van de interviews. Allereerst wordt de hoofdvraag beantwoord met behulp van de antwoorden op de vijf deelvragen. De hoofdvraag van dit onderzoek luidde: Hoe beïnvloedt de verslaggeving van incidenten het leven (werk en privé) van journalisten? Daarnaast wordt gereflecteerd op de theoretische literatuur en mogelijke implicaties benoemd. Tot slot worden in de discussie mogelijke tekortkomingen van het onderzoek besproken en suggesties gedaan voor vervolgonderzoek.

Conclusie en theoretische implicaties

Het welzijn van journalisten en de impact die verslaggeving van incidenten hierop heeft, zijn fenomenen die centraal staan in dit onderzoek. In het bijzonder richt de studie zich op de journalisten die verslag doen of hebben gedaan van individuele incidenten en wordt de manier waarop dit hun leven (werk en privé) beïnvloedt onderzocht.

De eerste deelvraag luidde: Vanuit welke motivatie werken journalisten als verslaggever van incidenten? Voor het beantwoorden van deze vraag is het interessant te kijken of journalisten die verslag doen van incidenten voldoen aan het beeld van een doorsnee journalist, zoals Hermans, Vergeer en Pleijter (2011) die omschrijven. Wat overeenkomt is dat verslaggevers van incidenten, evenals de doorsnee journalist, de macht willen controleren door te vechten tegen onrechtvaardigheid, systemen te onderzoeken en problemen aan te kaarten (Hermans, Vergeer & Pleijter, 2011). De “echte” journalistiek onderzoekt en controleert machthebbers en wil situaties rechtvaardigen (Deuze & Witschge, 2020; Dworznik, 2016). Hiermee willen journalisten bijdragen aan het maatschappelijk debat; zij brengen een dialoog op gang in de samenleving met als doel het sociaal evenwicht te behouden (Deuze & Witschge, 2020; Himmelstein & Faithorn, 2002). De doorsnee journalist ziet het niet als zijn belangrijkste taak kwetsbare groepen te helpen, terwijl verslaggevers van incidenten dit wel benoemen als belangrijk motief. Daarnaast worden journalisten gedreven door een altruïstisch motief; al heeft dit motief eerder betrekking op het inzichtelijk maken van de sociale betekenis van gebeurtenissen, dan het willen helpen van kwetsbare groepen (Himmelstein & Faithorn, 2002)

Ook valt op dat het hebben van spanning en uitdaging in het werk een belangrijke drijfveer is voor journalisten die verslag doen van incidenten (Deuze & Witschge, 2020). Zij houden ervan voyeur te zijn, afwisselend werk te hebben en mooie verhalen te maken.

Doorsnee journalisten worden echter gedreven door het behalen van persoonlijke doelen en het meer willen leren over culturen en geschiedenis (Himmelstein & Faithorn, 2002). Het hebben van spanning en uitdaging is voor hen een minder grote motivatie (Hermans, Vergeer & Pleijter; 2011; Deuze & Witschge, 2010).

De tweede deelvraag luidde: Welke karaktereigenschappen zijn volgens journalisten nodig om verslag te kunnen doen van incidenten, zonder zelf (emotionele) schade op te lopen? Allereerst is het van belang dat journalisten die verslag doen van incidenten stressbestendig zijn. Het omgaan met intense stress is één van de belangrijkste eigenschappen waarover kwalitatief goede journalisten moeten beschikken (Himmelstein & Faithorn, 2002). Daarnaast blijkt uit dit onderzoek dat een ideale journalist gevoelig en empathisch moet zijn. Echter, de literatuur toont aan dat journalisten met deze karaktereigenschappen eerder stresssymptomen vertonen, waardoor deze eigenschappen niet in eerste instantie worden toegeschreven aan de ideale journalist (Eysenck & Eysenck, 1985). Ondanks dat stressbestendigheid en gevoeligheid als karaktereigenschappen tegenstrijdig met elkaar lijken, veronderstellen de resultaten dat een goede journalist over beide kwaliteiten kan beschikken. Dit betekent dat journalisten met een gevoelig karakter over voldoende veerkracht beschikken om na heftige ervaringen weer op te staan en door te gaan (Strümpfer, 2003).

Daarnaast moeten journalisten in staat zijn verbinding te maken met anderen. Dit is een eigenschap die wordt toegeschreven aan de ideale journalist en een coping-mechanisme, waardoor journalisten beter met gebeurtenissen kunnen omgaan (Himmelstein & Faithorn, 2002). Het maken van verbinding vereist van journalisten dat zij goed kunnen communiceren met anderen en op mensen af durven te stappen.

De derde deelvraag heeft betrekking op de coping-mechanismen: Welke coping-mechanismen spelen een rol bij journalisten die verslag doen van incidenten? De coping-mechanismen die de geïnterviewde journalisten hanteren, komen overeen met wat in de literatuur beschreven wordt. Journalisten zoeken naar verbinding, hetzij door sociale contacten of door te praten met collega's en zijn in staat gebeurtenissen los te laten (Himmelstein & Faithorn, 2002). Dit loslaten gebeurt op verschillende manieren, via het schrijven over een gebeurtenis tot mediteren en begrijpen van de emotionele reacties. Deze reacties kunnen als positief worden beschouwd en zijn vergelijkbaar met de positieve coping-mechanismen benoemd in de literatuur, zoals het luisteren van muziek of het zitten in bad (Simpson & Boggs, 1999). Hierdoor kunnen journalisten een gebeurtenis loslaten.

De professionele rol die journalisten spelen en het verheffen van de inhoud boven de emotionele impact van gebeurtenissen, als manier beter met deze gebeurtenissen om te gaan,

kan vergeleken worden met het bedenken van een betekenisvol narratief als coping-mechanisme (Dworznik, 2006). Het aannemen van een professionele houding en het schenken van meer aandacht aan de inhoud van een gebeurtenis, geeft een journalist controle en is een manier om emoties niet toe te laten. Het houden van deze afstand zorgt ervoor dat journalisten met de heftige gebeurtenis kunnen omgaan.

De vierde deelvraag luidde: Hoe beïnvloedt verslaggeving van incidenten het werkplezier van journalisten? Het onderzoek toont aan dat journalisten die in staat zijn gebeurtenissen makkelijk los te laten of die veel ervaring hebben met verslaggeving van heftige gebeurtenissen, over het algemeen meer plezier ervaren in hun werk. Dit strookt echter niet met het gegeven dat de negatieve impact op journalisten die heftige gebeurtenissen verslaan groter is naarmate zij meer ervaring hebben of dat journalisten die meer heftige gebeurtenissen meemaken, heftigere emotionele reacties hebben (Simpson & Boggs, 1999; Marais & Stuart, 2005).

Factoren als het karakter van de journalist, ontwikkelde coping-mechanismen en de nieuwsorganisatie spelen een belangrijke rol in het werkplezier van journalisten. Journalisten hechten veel waarde aan autonomie en verantwoordelijkheid, het kunnen beschikken over financiële zekerheid en het beleven van avonturen. Een goede werksfeer is belangrijk, waarbij het werken in een team en het krijgen van aandacht van leidinggevenden belangrijke factoren zijn (Beam & Spratt, 2009). Ook de huidige journalistieke omstandigheden beïnvloeden het werkplezier van journalisten. Het competitieve en vluchtige karakter van de journalistiek, de spanning, onzekere manier van werken en toename van geweld en agressie hebben een negatieve impact op het welzijn van journalisten (Fedler, 2004). In Nederland is reeds het platform PersVeilig geïnitieerd met als doel dat journalisten in de toekomst beter kunnen omgaan met het geweld en de agressie.

De vijfde en laatste deelvraag heeft betrekking op de nieuwsorganisatie: Welke rol speelt de nieuwsorganisatie bij journalisten die verslag doen van incidenten? De nieuwsorganisaties in Nederland gaan op verschillende manieren met journalisten om. Enerzijds helpen zij journalisten en bieden zij steun door middel van psychologische hulp, vertrouwenspersonen, het geven van hersteltijd en aanbieden van trainingen (Hight & Smyth, 2003). Anderzijds beschikken de nieuwsorganisaties nog niet over voldoende kennis met betrekking tot de emotionele impact van gebeurtenissen en lijkt het tonen van meer initiatief noodzakelijk (Beam & Spratt, 2009).

Ondanks dat verscheidene journalisten aangeven dat betrokkenheid vanuit de nieuwsorganisatie ontbreekt en de journalistieke werkomgeving veel van de journalist vraagt,

is vooralsnog in het wetenschappelijk debat weinig aandacht voor de rol van de nieuwsorganisaties bij het welzijn van journalisten en de hoge werkdruk waar zij mee te maken hebben (Fedler, 2004). Daarnaast zijn een veilige werkomgeving en goede leidinggevers onderwerpen die aandacht lijken te verdienen. Immers, in een veilige werkomgeving durven journalisten eerder kwetsbaarheden te tonen en zijn zij beter in staat met de impact van nieuwsverhalen om te gaan (Beam & Spratt, 2009). Verder is in het debat over het welzijn van journalisten weinig aandacht voor de emotionele impact van verslaggeving uit de tweede hand, terwijl het onderzoek aantoont dat het leven van journalisten die uit de tweede hand gebeurtenissen verslaan wordt beïnvloed.

Concluderend toont dit onderzoek niet zozeer aan of journalisten door verslaggeving van incidenten wel of niet worden beïnvloed, als wel dat verschillende factoren bepalen hoe verslaggeving van incidenten het leven van journalisten beïnvloedt. Het geven van inzicht in deze factoren biedt zowel handvaten aan journalisten als nieuwsorganisaties om in de toekomst bewuster om te gaan met de emotionele impact van stressvolle gebeurtenissen als onderdeel van het journalistieke werk. Een vergroot bewustzijn onder journalisten van de factoren die hun welzijn beïnvloeden, kan leiden tot meer begrip voor de eigen emotionele reacties, waardoor op een betere manier hiermee wordt omgegaan. Bovendien kan dit ervoor zorgen dat nieuwsorganisatie beter anticiperen op datgene wat journalisten behoeven, naast zelf passende zorg te initiëren.

Discussie en reflectie

In de discussie worden de tekortkomingen van dit onderzoek besproken en suggesties gedaan voor vervolgonderzoek. Allereerst is in dit onderzoek getracht de meest recente literatuur te vinden, horend bij de verschillende thema's. Echter, gezien het feit dat dit journalistieke onderzoek grenst aan het onderzoeksveld van de psychologie, ben ik mij ervan bewust dat mogelijk er meer literatuur vindbaar is. Welbeschouwd, is het psychologische veld niet mijn expertise en ik pretendeer dan ook niet over al deze kennis te beschikken.

De eerste tekortkoming van dit onderzoek heeft betrekking op de dataverzameling. Ik ben mij ervan bewust dat de verschillende taken die de journalisten uitvoeren van invloed kunnen zijn op hun antwoorden. Journalisten die werkzaam zijn als lokale verslaggever komen mogelijk in andere situaties terecht dan journalisten die werkzaam zijn voor landelijke kranten of omroepen; twee journalisten die werkzaam waren voor een landelijke omroep, hebben bovendien in oorlogsgebieden verslag gedaan van incidenten. De context waarbinnen journalisten verslag doen van incidenten, kan invloed hebben op hun ervaringen. Ook het werken voor verschillende nieuwsorganisaties, waarbij verondersteld wordt dat elke nieuwsorganisatie op een andere manier met journalisten omgaat en binnen iedere organisatie andere normen en waarden gelden, kan de ervaring van journalisten beïnvloeden. In het geval van freelancejournalisten is zelfs geen sprake van een werkomgeving, waardoor de rol van de nieuwsorganisatie ontbreekt. Deze verschillen tussen journalisten zorgen ervoor dat de betrouwbaarheid van het onderzoek afneemt.

Daarnaast wist de meerderheid van de respondenten op voorhand dat het interview zou gaan over hun welzijn in relatie tot verslaggeving van incidenten, zonder kennis van de verschillende topics op basis waarvan de interviews zijn opgesteld. Slechts twee respondenten vroegen voorafgaand aan het interview naar specifieke inhoud, zodat zij zich beter konden voorbereiden. Aan de lijst van vooraf opgestelde topics werd niet bij elk interview vastgehouden. Afhankelijk van het gesprek werden topics in een specifieke volgorde besproken. De ene respondent sprak langer over zijn motieven en de andere respondent was uitvoeriger over de rol van de nieuwsorganisatie. Enerzijds komt dit de betrouwbaarheid van het onderzoek ten goede, omdat op deze manier meer data worden gegenereerd over een bepaald topic. Anderzijds betekent dit dat een ander topic minder aan bod is gekomen. Indien wel aan de vooraf opgestelde structuur werd vastgehouden, zou dit tot een andere datacollectie hebben kunnen leiden met een mogelijk andere interpretatie van de gegenereerde data tot gevolg.

De tweede tekortkoming van dit onderzoek heeft betrekking op de onderzoeksmethode. In dit onderzoek is getracht de ideale karaktereigenschappen van journalisten die verslag doen van incidenten te bestuderen. Echter, bij nader inzien is gebleken dat het onderwerp “karaktereigenschappen” met behulp van een kwalitatieve onderzoeksmethode moeilijk te onderzoeken is. Ondanks dat de diepte-interviews de onderzoeker in staat stellen veel van de respondent te weten te komen, ligt in de lijn der verwachting dat respondenten niet direct open vertellen over hun karaktereigenschappen. Deze terughoudendheid bij journalisten heeft tot gevolg dat een minder nauwkeurig beeld kan worden verkregen van de ideale karaktereigenschappen van het type journalist dat incidenten verslaat. Een andere beperking van diepte-interviews is dat de respondenten slechts herinneringen aan hun ervaringen ophalen, waardoor het kan voorkomen dat de geïnterviewde slechts delen van het verhaal vertelt. Ook kan de respondent onjuiste informatie vertellen of sociaal wenselijke antwoorden geven. De beperkingen van de onderzoeksmethode zorgen voor een verminderde betrouwbaarheid van het onderzoek.

Tenslotte kunnen twee suggesties worden gedaan voor vervolgonderzoek. Allereerst toont het onderzoek aan dat nieuwsorganisaties een belangrijke rol spelen in het welzijn van journalisten en ertoe kunnen bijdragen dat journalisten op een positieve manier met stressvolle gebeurtenissen omgaan. Trainingen en therapie geïnitieerd vanuit de nieuworganisatie kunnen journalisten van kennis voorzien over de emotionele impact die incidenten hebben. Verder is de nieuwsorganisatie verantwoordelijk voor het creëren van een goede werksfeer, zodat journalisten hun kwetsbaarheden durven te tonen. Echter, het onderzoek toont aan dat nieuwsorganisaties niet altijd aan deze verantwoordelijkheden voldoen. Voor vervolgonderzoek is het interessant grondiger te onderzoeken hoe nieuwsorganisaties het welzijn van journalisten opvatten en van welke initiatieven wel of geen sprake is.

Ten tweede is het voor vervolgonderzoek naar het welzijn van journalisten interessant respondenten te selecteren op basis van meer criteria. Als ik dit onderzoek opnieuw mocht doen, zou ik uitsluitend lokale verslaggevers interviewen of landelijke journalisten en rekening houden met de leeftijd, werkervaring en het aantal heftige gebeurtenissen dat zij hebben verslagen. Op deze manier is het mogelijk een eenduidiger en nauwkeuriger beeld te krijgen van hoe verslaggeving van incidenten journalisten beïnvloedt.

Literatuurlijst

- Allern, S. (2002). Journalistic and commercial news values: News organizations as patrons of an institution and market actors. *Nordicom Review*, 23(1–2), 137–152.
<https://doi.org/10.1515/nor-2017-0327>
- Antonovsky, A. (1987). *Unravelling the mystery of health: How people manage stress and stay well*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Backholm, K., & Björkqvist, K. (2010). The effects of exposure to crisis on well-being of journalists: A study of crisis-related factors predicting psychological health in a sample of Finnish journalists. *Media, War & Conflict*, 3(2), 138–151.
<https://doi.org/10.1177/1750635210368309>
- Beam, R. A., & Spratt, M. (2009). Managing vulnerability: Job satisfaction, morale and journalists' reactions to violence and trauma. *Journalism Practice*, 3(4), 421–438.
<https://doi.org/10.1080/17512780902798653>
- Beckett, C., & Deuze, M. (2016). On the role of emotion in the future of journalism. *Social Media + Society*, 1–6.
- Berrington, E., & Jemphrey, A. (2003). Pressures on the press: Reflections on reporting tragedy. *Journalism*, 4(2), 225–248.
<https://doi.org/10.1177/146488490342005>
- Boddeker, I., & Stemmler, G. (2000). Who responds how and when to anger? The assessment of actual anger response styles and their relation to personality. *Cognition and Emotion*, 14(6), 737–762. Geraadpleegd van <https://bit.ly/39mPk68>
- Boeije, H. (2002). A purposeful approach to the constant comparative method in the analysis of qualitative interviews. *Quality and Quantity*, 36, 391–409.
- Bower, B. (2002, 11 september). *Distressing dispatches: Some journalists feel stress wounds of war*. Geraadpleegd op 24 maart 2020, van <https://bit.ly/3914wRa>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 77–101.
- Brayne, M. (2007). *Trauma & journalism: A guide for journalists, editors & managers*. Geraadpleegd van <https://bit.ly/3091w9G>
- Buchanan, M., & Keats, P. (2011). Coping with traumatic stress in journalism: A critical ethnographic study. *International Journal of Psychology*, 46(2), 127–135.
<https://doi.org/10.1080/00207594.2010.532799>
- Cunningham, B. (2003, juli/augustus). *Re-thinking objectivity*. Geraadpleegd op 21 april 2020, van <https://bit.ly/36ZmXeQ>
- Czech, T. (2004). Journalists and trauma: A brief overview. *International Journal of Emergency Mental Health*, 6(3), 159–162. Geraadpleegd van <https://bit.ly/2z0n3pU>

- Dart Center for Journalism and Trauma, Hight, J., & Smyth, F. (2003). *Tragedies and journalists: a guide for more effective coverage*. Geraadpleegd van <https://bit.ly/3cB4qGO>
- Dennis, E. E., & Merrill, J. C. (2006). Journalistic objectivity. In *Media debates: Great issues for the digital age* (4de editie, pp. 133–149). Belmont, CA: Thomson-Wadsworth.
- Deuze, M., & Witschge, T. (2020). *Beyond Journalism*. Medford: Polity Press.
- Donsbach, W. (2004). Psychology of news decisions: Factors behind journalists' professional behavior. *Journalism*, 5(2), 131–157. Geraadpleegd van <https://bit.ly/2Uxlfww>
- Dworznik, G. (2006). Journalism and trauma: How reporters and photographers make sense of what they see. *Journalism studies*, 7(4), 534–553.
- Dworznik, G. (2016). The public's right to know in the age of social media. *Journal of Media Ethics*, 31(2), 134–136.
<https://doi.org/10.1080/23736992.2016.1154410>
- Ehrlich, M. C. (1995). The competitive ethos in television newswork. *Critical Studies in Mass Communication*, 12(2), 196–212.
<https://doi.org/10.1080/15295039509366931>
- Engelhard, I. M., Van den Hout, M., & Kindt, M. (2003). The relationship between neuroticism, pre-traumatic stress, and post-traumatic stress: A prospective study. *2003*, 35(2), 381–388.
[https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(02\)00200-3](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(02)00200-3)
- Eysenck, H. J., & Eysenck, M. W. (1985). *Personality and individual differences*. London, Verenigd Koninkrijk: Plenum.
- Fedler, F. (2004). Insiders' stories: Coping with newsroom stress: An historical perspective. *American Journalism*, 21(3), 77–106.
<https://doi.org/10.1080/08821127.2004.10677596>
- Feinstein, A. (2006). *Journalists under fire: The psychological hazards of covering war*. Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press.
- Feinstein, A., Owen, J., & Blair, N. (2002). A hazardous profession: War, journalists, and psychopathology. *The American Journal of Psychiatry*, 159(9), 1570–1576. Geraadpleegd van <https://bit.ly/3cziPnq>
- Figley, C. R. (1995). *Compassion fatigue: Coping with secondary traumatic stress disorder in those who treat the traumatized*. London, Verenigd Koninkrijk: Brunner-Routledge.
- Flannery, R. B., & Flannery, G. J. (1990). Coherence, stress and psychological distress. *Journal of Clinical Psychology*, 46(4), 416–418. Geraadpleegd van <https://bit.ly/2y2agtB>.
- Fullerton, C., McCarroll, J., Ursano, R., & Wright, K. (1992). Psychological responses of

- rescue workers: Fire fighters and trauma. *American Journal of Orthopsychiatry*, 62, 371–378.
Geraadpleegd van <https://bit.ly/2WL4Ru7>
- Gottlieb, B., & Coyne, J. (1996). The mismeasure of coping by checklist. *Journal of Personality*, 64(4), 959–991.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1996.tb00950.x>
- Guarte, J. M., & Barrios, E. B. (2006). Estimation under purposive sampling. *Communications in Statistics - Simulation and Computation*, 35(2), 277–284.
<https://doi.org/10.1080/03610910600591610>
- Hanusch, F. (2010). *Representing death in the news: Journalism, media and mortality*. London, Verenigd Koninkrijk: Palgrave Macmillan.
- Harcup, T., & O'Neill, D. (2016). What is news? *News values revisited (again)*, 18(12), 1470–1488.
- Hermanowicz, J. C. (2002). The great interview: 25 Strategies for studying people in bed. *Qualitative Sociology*, 25(4), 479–499.
- Hermans, L., Vergeer, M., & Pleijer, A. (2011). *Nederlandse journalisten in 2010: Onderzoek naar de kenmerken van de beroepsgroep, professionele opvattingen en het gebruik van digitale media in het journalistieke werk*. Geraadpleegd van <https://bit.ly/2AqWvOR>
- Himmelstein, H., & Faithorn, E. P. (2002). Eyewitness to disaster: How journalists cope with the psychological stress inherent in reporting traumatic events. *Journalism Studies*, 3(4), 537–555.
<https://doi.org/10.1080/1461670022000019173>
- Holstein, J. A., & Gubrium, J. F. (1995). The active interview. *Qualitative research methods*, 37.
- Kotišová, J. (2019). *Crisis reporters, emotions and technology: An ethnography*. London, Verenigd Koninkrijk: Palgrave Macmillan.
- Marais, A., & Stuart, A. (2005). The role of temperament in the development of post-traumatic stress disorder amongst journalists. *South African Journal of Psychology*, 35, 89–105.
- McCann, I. L., & Pearlman, L. A. (1990). Vicarious traumatization: A framework for understanding the psychological effects of working with victims. *Journal of Traumatic Stress*, 3(1), 131–149.
- McMahon, C. (2001). Covering disaster: A pilot study into secondary trauma for print media journalists reporting on disaster. *Australian Journal of Emergency Management*, 16(2), 52–56.
- McNally, R. J. (2003). *Remembering trauma*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Merton, R. K., & Kendall, L. P. (1946). The focused interview. *American Journal of Sociology*, 541–557.
- Neff, G., Wissinger, E., & Zukin, S. (2006). Entrepreneurial labor among cultural producers:

- “cool” jobs in “hot” industries. *Social Semiotics*, 15(3), 307–334.
<https://doi.org/10.1080/10350330500310111>
- Newman, E., Simpson, R., & Handschuh, D. (2003). Trauma exposure and post-traumatic stress disorder among photojournalists. *Visual Communication Quarterly*, 10, 4–13.
- Norwood, A., Walsh, M., & Owen, P. (2003). Afterword: Journalists and traumatic stress. In J. Willis (Red.), *The human journalist: reporters, perspectives, and emotions* (pp. 133–151). Westport, CT: Praeger.
- Ochberg, F. (1996). A primer on covering victims. *Nieman Reports*, (3), 1–10. Geraadpleegd van <https://bit.ly/2zTy8tk>
- Osmann, J., Dvorkin, J., Inbar, Y., Page-Gould, E., & Feinstein, A. (2020). The emotional well-being of journalists exposed to traumatic events: A mapping review. *Media, War & Conflict*, 00(0), 1–27.
<https://doi.org/10.1177/1750635219895998>
- PersVeilig. (z.d.). *PersVeilig*. Geraadpleegd op 28 april 2020, van <https://www.persveilig.nl>
- Pollard, G. (1995). Job satisfaction among newswriters: The influence of professionalism, perceptions of organizational structure and social attributes. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 72(3), 682–692. Geraadpleegd van <https://bit.ly/3bFgIyn>
- Pyeveich, C. M., Newman, E., & Daleiden, E. (2003). The relationship among cognitive schemas, job-related traumatic exposure, and posttraumatic stress disorder in journalists. *Journal of Traumatic Stress*, 16(4), 325–328. Geraadpleegd van <https://bit.ly/3dwAYDG>
- Ricchiardi, S. (1999). Confronting the horror. Covering tragedy can create immense psychological stress for journalists. Sometimes it makes sense to get help. *American Journalism Review*, 21, 35–39. Geraadpleegd <https://bit.ly/2UmBqwS>
- Sabin-Farrell, R., & Turpin, G. (2003). Vicarious traumatization: Implications for the mental health of health workers? *Clinical Psychology Review*, 23, 449–480.
[https://doi.org/10.1016/S0272-7358\(03\)00030-8](https://doi.org/10.1016/S0272-7358(03)00030-8)
- Siapera, E., & Iliadi, I. (2015). Twitter, journalism and affective labour. *About Journalism*, 4(1), 76–89. Geraadpleegd van <https://bit.ly/2yRjuCb>
- Simpson, R. A., & Boggs, J. G. (1999). An explanatory study of traumatic stress among newspaper journalists. *Journalism and Communication Monographs*, 1, 1–26.
- Simpson, R., & Coté, W. (2006). *Covering violence: A guide to ethical reporting about victims & trauma*. New York, NY: Columbia University Press.
- Shulman, M. (1997). *A perspective on journalists' experience of post-traumatic stress disorder: An explorative study* (Niet gepubliceerde dissertatie). Rand Afrikaans University, Johannesburg. Geraadpleegd van <https://bit.ly/33O9mph>
- Snekkevik, H., Anke, A. G. W., Stanghelle, J. K., & Fugl-Meyer, A. R. (2003). Is sense of

- coherence stable after multiple trauma? *Clinical Rehabilitation*, 17, 443–453. Geraadpleegd van <https://bit.ly/33U2Vkw>
- Strelau, J., & Zawadzki, B. (2005). Trauma and temperament as predictors of intensity of posttraumatic stress disorder symptoms after disaster. *European Psychologist*, 10(2), 124–135. <https://doi.org/10.1027/1016-9040.10.2.124>
- Strümpfer, D. J. W. (2003). Resilience and burnout: A stitch that could save nine. *South African Journal of Psychology*, 33(2), 69–79. Geraadpleegd van <https://bit.ly/2xshWO2>
- Teegen, F., & Grotwinkel, M. (2001). Traumatic exposure and post-traumatic stress disorder of journalists: An internet-based study. *Psychotherapeut*, 46, 169–175. <https://doi.org/10.1007/s002780000104>
- Vollrath, M., & Torgersen, S. (2000). Personality types and coping. *Personality and Individual Differences*, 29, 367–378. Geraadpleegd van <https://bit.ly/2QJs1Nl>
- Von Rimscha, B. (2015). The impact of working conditions and personality traits on the job satisfaction of media professionals. *Media Industries*, 2(2), 17–41. <https://doi.org/10.3998/mij.15031809.0002.202>
- Weaver, D., Beam, R., Brownlee, B., Voakes, P., & Wilhoit, G. C. (2007). *The American journalist in the 21st Century*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Welbers, K., Van Atteveldt, W., Kleinnijenhuis, J., Ruigrok, N., & Schaper, J. (2016). News selection criteria in the digital age: Professional norms versus online audience metrics. *Journalism*, 17(8), 1037–1053. <https://doi.org/10.1177/1464884915595474>
- Witschge, T. (2013). Transforming journalistic practice: A profession caught between change and tradition. In *Rethinking Journalism: Trust and Participation in a Transformed News Landscape* (pp. 160–172). London, Verenigd Koninkrijk: Routledge.
- Weidmann, A., Fehm, L., & Fydrich, T. (2008). Covering the tsunami disaster: Subsequent post-traumatic and depressive symptoms and associated social factors. *Stress and Health*, 24, 129–135.
- Westerhahl, J., & Johansson, F. (1994). Foreign news: news values and ideologies. *European Journal of Communication*, 9, 71–89.
- Zelizer, B., & Allan, S. (2011). *Journalism after september 11*. London, Verenigd Koninkrijk: Routledge.

Bijlagen

Bijlage 1

Anonieme respondenten

1. 56 jaar, man, lokale omroep, verslaggeving auto-ongelukken, branden, moorden
2. 36 jaar, man, landelijke omroep, reportage kindermisbruik
3. 26 jaar, man, landelijke krant, verslaggeving o.a. tramaanslag Utrecht (18/03/2019)
4. 56 jaar, man, lokale omroep, rechtbankverslaggeving
5. 32 jaar, vrouw, landelijke krant, rechtbankverslaggeving
6. 36 jaar, vrouw, freelancejournalist, oorlogsverslaggeving
7. 37 jaar, man, freelancejournalist, voorheen verslaggeving auto-ongelukken, branden, moorden, nu meer onderzoeksjournalistiek
8. 31 jaar, vrouw, landelijke krant, verslaggeving asiel en integratie
9. 37 jaar, man, lokale omroep, verslaggeving allerlei gebeurtenissen
10. 58 jaar, man, tijdschriftenbranche, verslaggeving o.a. Heizeldrama (29/05/1985)
11. 55 jaar, man, landelijke omroep, oorlogsverslaggeving
12. 40 jaar, vrouw, lokale omroep, verslaggeving o.a. Stint-ongeluk Oss (20/09/2018)

Bijlage 2

Interviewvragen

Goedemorgen/middag/avond, dank voor uw/jouw komst. Zoals al verteld, doe ik onderzoek naar het welzijn van journalisten die verslag doen of hebben gedaan van incidenten. Ik ben benieuwd hoe dit hun werk/leven beïnvloedt.

Introductievragen

- Hoelang werk je al als journalist?
- Waarom heb je voor dit werk gekozen?
- Kan je je nog een gebeurtenis herinneren die je moest verslaan die indruk op jou heeft gemaakt?
- Wat voor incident was dit?
- Wat zijn de thema's/onderwerpen waar jij de meeste ervaring mee hebt?

Motieven & eigenschappen journalist

5. Wat is jouw innerlijke drijfveer verslag te willen doen van dit soort gebeurtenissen?
6. Vind je dat je als journalist over bepaalde eigenschappen moet beschikken om dit soort gevaarlijke incidenten te verslaan?
7. Zie jij hierin overeenkomsten met hoe jij als persoon bent?
 - Hoe zou jij jezelf omschrijven als persoon? Denk aan: empathisch, driftig, open, gesloten?
8. Welke eigenschappen vind jij belangrijk dat een journalist in het algemeen moet hebben?
 - Waarom vind jij deze eigenschappen belangrijk?

Coping-mechanismen journalist

9. Als je een heftige gebeurtenis hebt verslagen, wat doe je dan meestal als je thuiskomt na zo'n dag?
10. Praat je over de gebeurtenis met collega's of anderen?
11. Kan jij specifieke gebeurtenissen voor de geest halen die daadwerkelijk een invloed op jou hebben gehad?
 - Zo ja, op welke manier?
 - Hoe ging jij hiermee om?

12. Is het voorgekomen dat je na langere tijd wel eens last hebt gekregen van bepaalde gebeurtenissen?

- Zo ja, wat raakte jou hier dan aan?
- Zo nee, wat zorgde er voor dat deze gebeurtenissen geen verdere invloed op jou hadden?

Werkplezier

13. Merk jij dat verslaggeving van incidenten jouw stemming beïnvloed?

- Zo ja, hoe? (Positief/negatief)
- Ervaar je deze invloed op de korte termijn - lange termijn?

14. Zou je kunnen zeggen dat je met nog net zoveel plezier naar je werk gaat als voordat je heftige incidenten had meegemaakt?

15. Welke aspecten zijn belangrijk in het behouden van jouw werkplezier? Denk aan: houding managers, zelfbewustzijn over de gevaren van werk, werkomgeving, vrije tijd...

Nieuworganisatie

16. Wat betreft de organisatie waar jij voor werkt/werkte, wat betekent/betekende zij voor jou nadat jij een incident had verslagen?

- Organiseerde de nieuwsorganisatie waar jij voor werkte bijvoorbeeld briefings in de dagen of weken nadat journalisten tragedies hadden meegemaakt?
- Vond jij dit een gepaste oplossing?

17. Zou jij het fijn vinden als de nieuwsorganisatie zorgdraagt voor zijn journalisten?

- Zo ja, hoe? Wat verwacht jij van haar?
- Zo nee, waarom niet?

18. Heb jij het gevoel dat de nieuwsorganisatie de kwetsbaarheden van de journalist onderkent?

19. Is de werkomgeving en de houding van managers van invloed op de emotionele impact die incidenten op jou kunnen hebben?

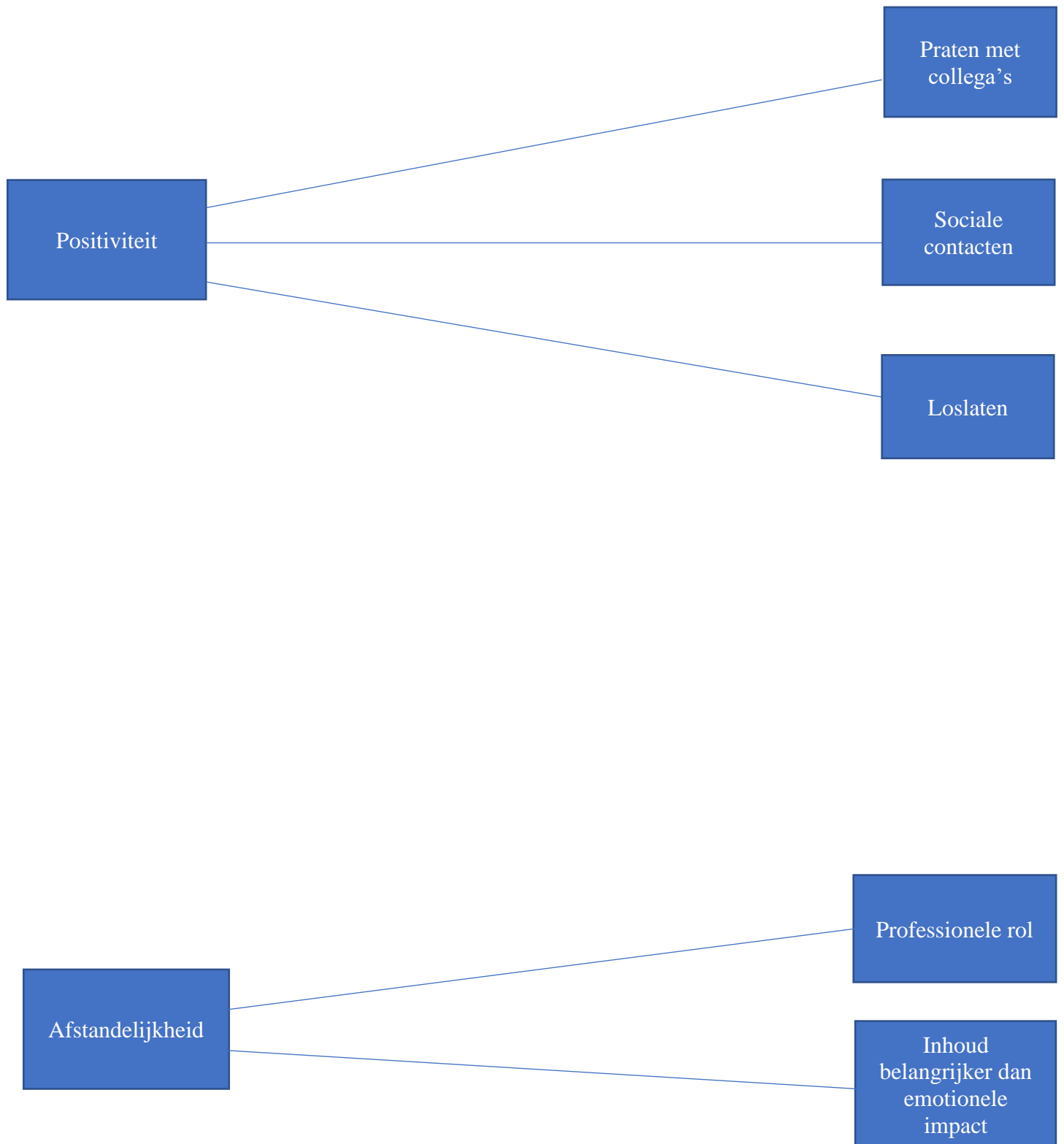
- Waarom wel/niet?

We hebben nu verschillende thema's besproken. Ter afsluiting: zijn er nog onbesproken punten waarvan jij zegt dat die van grote invloed zijn op jouw welzijn als journalist?

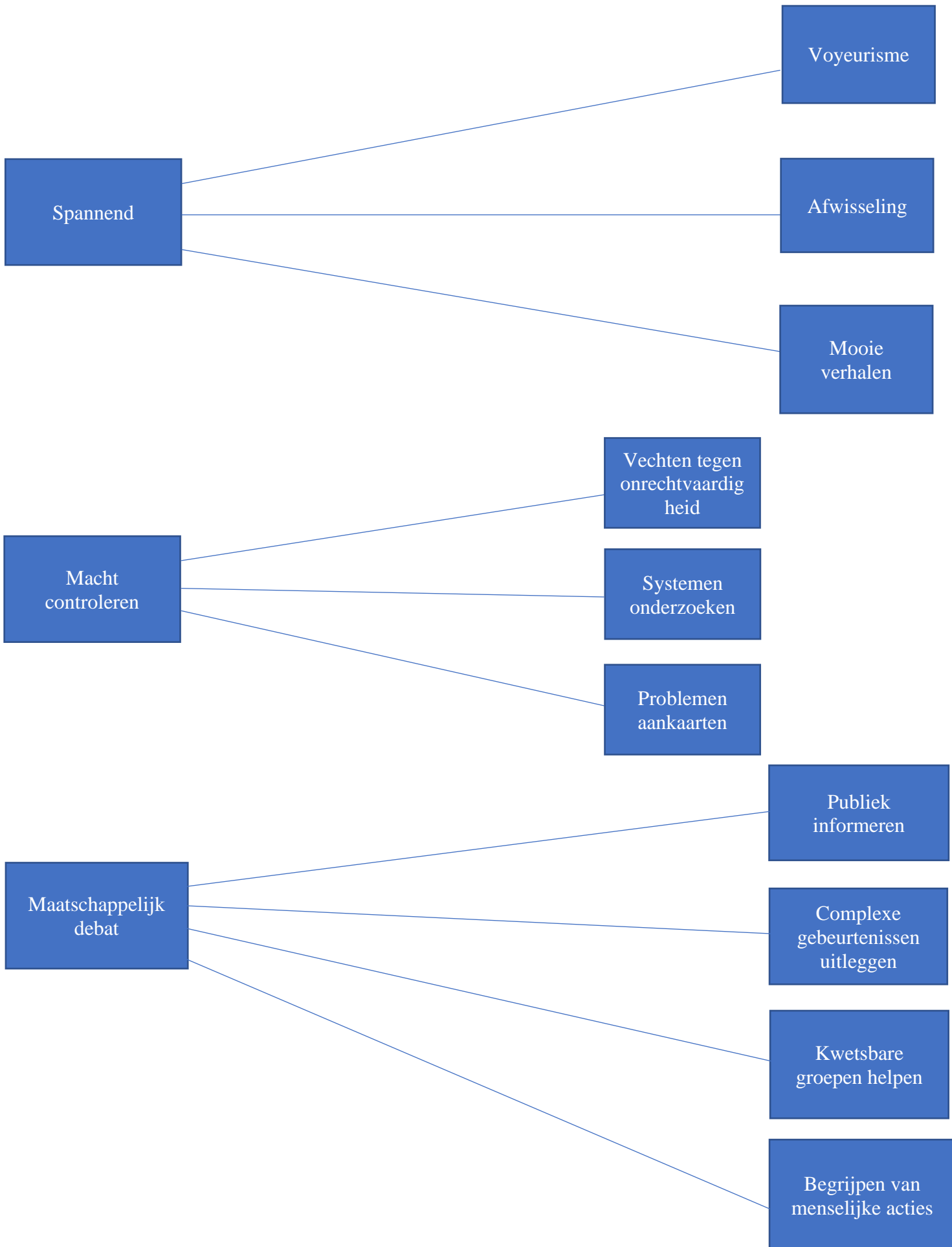
Bijlage 3

Codeerboom - drie voorbeelden

Coping-mechanismen

Motieven

Nieuwsorganisatie

